EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 21.6.2007
COM(2007) 350 galīgā redakcija

2007/0123 (AVC)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm un Melnkalnes Republiku parakstīšanu Eiropas Kopienas vārdā

Priekšlikums

PADOMES UN KOMISIJAS LĒMUMS

par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses

(iesniegusi Komisija)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. Abi pievienotie priekšlikumi veido juridiskos instrumentus Stabilizācijas un asociācijas nolīguma parakstīšanai un noslēgšanai starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, še turpmāk „Melnkalne", no otras puses: (i) Padomes lēmuma priekšlikums par nolīguma parakstīšanu; (ii) Padomes un Komisijas lēmuma priekšlikums par nolīguma noslēgšanu.

2. Komisija 2005. gada aprīlī iesniedza ziņojumu par īstenošanas iespējām attiecībā uz SAN ar Serbiju un Melnkalni[1]. Ziņojumā bija secināts, ka Serbija un Melnkalne bija pietiekami gatavas, lai risinātu sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu. Padome 2005. gada 3. oktobrī pieņēma lēmumu pilnvarot Komisiju risināt sarunas ar Serbiju un Melnkalni par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu. Sarunas par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar Serbiju un Melnkalni uzsāka 2005. gada 10. oktobrī.

3. Pēc 2006. gada maijā notikušā referenduma Melnkalnes Parlaments 2006. gada 3. jūnijā pieņēma Neatkarības deklarāciju un Melnkalnes Republika atdalījās no Serbijas un Melnkalnes valstu savienības. Līdz ar to 2006. gada 24. jūlijā tika pieņemtas jaunas vadlīnijas sarunām ar Melnkalni un sarunas tika atsāktas 2006. gada 25. septembrī. Šīs sarunas beidzās 2006. gada 1. decembrī un pēc apspriešanās ar ES dalībvalstīm Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu parafēja 2007. gada 15. martā Podgoricā.

4. Stabilizācijas un asociācijas nolīgums pievēršas šādiem galvenajiem jautājumiem:

   – noteikumi par politisko dialogu ar Melnkalni;

   – noteikumi par pastiprinātu reģionālo sadarbību, ieskaitot iespēju nodibināt brīvās tirdzniecības zonas starp reģiona valstīm;

   – iespēja piecu gadu laikā pēc nolīguma stāšanās spēkā izveidot brīvās tirdzniecības zonu starp Kopienu un Melnkalni;

   – noteikumi par darbaspēka pārvietošanos, brīvību veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanu, kārtējiem maksājumiem un kapitāla kustību;

   – Melnkalnes apņemšanās saskaņot savus tiesību aktus ar EK tiesību aktiem, jo īpaši iekšējā tirgus galvenajās jomās;

   – nosacījumi par sadarbību ar Melnkalni dažādās jomās, ieskaitot tiesiskumu, brīvību un drošību;

   – nosacījumi par Stabilizācijas un asociācijas padomes, kura uzrauga nolīguma īstenošanu, Stabilizācijas un asociācijas komitejas, Stabilizācijas un asociācijas parlamentārās komitejas izveidošanu.

[1] COM(2005) 476galīgā redakcija, 2005. gada 12. aprīlis.

5. Komisija lūdz Padomi dot galīgo apstiprinājumu Stabilizācijas un asociācijas nolīguma tekstam, kas tika izstrādāts, pastāvīgi apspriežoties ar īpašo komiteju, kas dibināta šim mērķim (konkrēti *COWEB*), un iesaistīties šā nolīguma parakstīšanas un noslēgšanas procedūrās, pamatojoties uz abiem pievienotajiem priekšlikumiem.

6. Nolīguma parakstīšanas un noslēgšanas procedūras abām Eiropas Kopienām ir atšķirīgas: (Eiropas Kopiena un Eiropas Atomenerģijas kopiena):

a) attiecībā uz parakstīšanu EK Līguma 300. panta 2. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā paredzēts, ka ir vajadzīgs atsevišķs Padomes lēmums, lai parakstītu nolīgumu Eiropas Kopienas vārdā; EAEK līgumā šādas prasības nav;

b) attiecībā uz nolīguma noslēgšanu:

– Padome noslēdz nolīgumu Eiropas Kopienas vārdā, kad ir saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, atbilstoši Līguma 310. pantam;

– Padome apstiprina nolīgumu Eiropas Atomenerģijas kopienas vārdā saskaņā ar EAEK līguma 101. panta 2. punktu, pirms Komisija noslēdz nolīgumu.

7. Atbilstoši iepriekš teiktajam Komisija lūdz Padomi: (i) izlemt par nolīguma parakstīšanu Eiropas Kopienas vārdā un (ii) noslēgt nolīgumu Eiropas Kopienas vārdā un piekrist, ka to noslēdz Euratom.

Lai nolīgums varētu stāties spēkā, tas ir jāratificē visām dalībvalstīm.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm un Melnkalnes Republiku parakstīšanu Eiropas Kopienas vārdā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši tā 310. pantu saistībā ar 300. panta 2. punkta pirmās daļas pirmo teikumu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu[2],

tā kā:

(1) Ir pabeigtas sarunas ar Melnkalnes Republiku par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses.

(2) Šajā Nolīgumā ietvertos tirdzniecības noteikumus piemēro izņēmuma kārtā saistībā ar stabilizācijas un asociācijas procesā īstenoto politiku, un tie Eiropas Savienībai neradīs precedentu Kopienas tirdzniecības politikā ar trešām valstīm, izņemot Rietumbalkānu valstis.

(3) Ja vēlāk būs iespējams noslēgt šo nolīgumu, kurš parafēts 2007. gada 15. martā, tas jāparaksta Eiropas Kopienas vārdā,

IR NOLĒMUSI ŠĀDI.

Vienīgais pants

Ņemot vērā, ka šis nolīgums vēlāk, iespējams, tiks noslēgts, Padomes priekšsēdētājs tiek pilnvarots izraudzīties personas, kuras ir tiesīgas Eiropas Kopienas vārdā parakstīt Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs

[2] OV C , , . lpp.

2007/0123 (AVC)

Priekšlikums

PADOMES UN KOMISIJAS LĒMUMS

par Stabilizācijas un asociācijas nolīguma noslēgšanu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši 310. pantu saistībā ar 300. panta 2. punkta pirmās daļas pēdējo teikumu un tā 300. panta 3. punkta otro daļu,

ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 101. panta otro daļu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu[3],

ņemot vērā Padomes apstiprinājumu, kas sniegts saskaņā ar Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 101. pantu,

tā kā:

(1) Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses, Eiropas Kopienas vārdā 2007. gada … parakstīja [Briselē/Luksemburgā], ņemot vērā tā iespējamo noslēgšanu vēlāk, saskaņā ar Padomes … Lēmumu Nr. …/EK[4].

(2) Šajā nolīgumā ietvertos tirdzniecības noteikumus piemēro izņēmuma kārtā saistībā ar stabilizācijas un asociācijas procesā īstenoto politiku, un tie Eiropas Savienībai neradīs precedentu Kopienas tirdzniecības politikā ar trešām valstīm, izņemot Rietumbalkānu valstis.

(3) Šis nolīgums jāapstiprina,

---

[3] OV C , , . lpp.
[4] OV C , , . lpp.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Stabilizācijas un asociācijas nolīgums starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses, tam pievienotie līgumi un protokoli, kā arī kopīgie paziņojumi un Kopienas paziņojums, kas pievienots Nobeiguma aktam, ar šo tiek apstiprināti Eiropas Kopienas un Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā.

Pirmajā daļā minētie dokumenti ir pievienoti šim lēmumam.

2. pants

1. Kopienas nostāju Stabilizācijas un asociācijas padomē un Stabilizācijas un asociācijas komitejā, kad Stabilizācijas un asociācijas padome pilnvarojusi Stabilizācijas un asociācijas komiteju rīkoties, nosaka Padome pēc Komisijas priekšlikuma vai, ja nepieciešams, Komisija, saskaņā ar attiecīgajiem Līgumu noteikumiem.

2. Saskaņā ar Stabilizācijas un asociācijas nolīguma 120. pantu Padomes priekšsēdētājs ir arī Stabilizācijas un asociācijas padomes priekšsēdētājs. Stabilizācijas un asociācijas komitejas priekšsēdētājs saskaņā ar minētās komitejas reglamentu ir Komisijas pārstāvis.

3. Lēmumu par Stabilizācijas un asociācijas padomes un Stabilizācijas un asociācijas komitejas lēmumu publicēšanu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* katrā konkrētajā gadījumā pieņem attiecīgi Padome vai Komisija.

3. pants

Ar šo Padomes priekšsēdētājs tiek pilnvarots izraudzīties personas, kam piešķirtas pilnvaras Eiropas Kopienas vārdā deponēt nolīguma 138. pantā paredzēto apstiprinājuma aktu. Komisijas priekšsēdētājs deponē minēto apstiprinājuma aktu Eiropas Atomenerģijas kopienas vārdā.

Briselē,

Padomes vārdā — priekšsēdētājs	*Komisijas vārdā - priekšsēdētājs*

PIELIKUMS

STABILIZĀCIJAS UN ASOCIĀCIJAS NOLĪGUMS
starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm un Melnkalnes Republiku

STABILIZĀCIJAS UN ASOCIĀCIJAS NOLĪGUMS
starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm un Melnkalnes Republiku

BEĻĢIJAS KARALISTE,

BULGĀRIJAS REPUBLIKA

ČEHIJAS REPUBLIKA,

DĀNIJAS KARALISTE,

VĀCIJAS FEDERATĪVĀ REPUBLIKA,

IGAUNIJAS REPUBLIKA,

GRIEĶIJAS REPUBLIKA,

SPĀNIJAS KARALISTE,

FRANCIJAS REPUBLIKA,

ĪRIJA,

ITĀLIJAS REPUBLIKA,

KIPRAS REPUBLIKA,

LATVIJAS REPUBLIKA,

LIETUVAS REPUBLIKA,

LUKSEMBURGAS LIELHERCOGISTE,

UNGĀRIJAS REPUBLIKA,

MALTAS REPUBLIKA,

NĪDERLANDES KARALISTE,

AUSTRIJAS REPUBLIKA,

POLIJAS REPUBLIKA,

PORTUGĀLES REPUBLIKA,

RUMĀNIJA,

SLOVĒNIJAS REPUBLIKA,

SLOVĀKIJAS REPUBLIKA,

SOMIJAS REPUBLIKA,

ZVIEDRIJAS KARALISTE,

LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀ KARALISTE,

kas ir Eiropas Kopienas dibināšanas līguma, Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma un Līguma par Eiropas Savienību Līgumslēdzējas Puses, turpmāk tekstā – „dalībvalstis", un

EIROPAS KOPIENA UN EIROPAS ATOMENERĢIJAS KOPIENA,

turpmāk tekstā – „Kopiena",

no vienas puses, un

MELNKALNES REPUBLIKA, turpmāk tekstā — „Melnkalne", no otras puses,

ņemot vērā spēcīgās saites starp Pusēm un to kopīgās vērtības, vēlmi stiprināt šīs saites un iedibināt ciešas un ilgstošas attiecības, kas balstās uz savstarpīgumu un abpusēju interesi, ļaujot Melnkalnei turpmāk stiprināt un paplašināt attiecības ar Kopienu un tās dalībvalstīm;

ņemot vērā šā nolīguma nozīmi Dienvidaustrumeiropas valstu Stabilizācijas un asociācijas procesa (SAP) kontekstā, lai izveidotu un konsolidētu stabilu kārtību Eiropā, kas pamatojas uz sadarbību, kuras galvenais elements ir Eiropas Savienība, kā arī Stabilitātes pakta kontekstā;

atgādinot par Eiropas Savienības gatavību iespējami pilnīgi iekļaut Melnkalni Eiropas politiskajā un ekonomiskajā apritē un par šīs valsts kā iespējamās ES kandidātvalsts statusu, pamatojoties uz Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropadomes 1993. gadā jūnijā noteikto kritēriju izpildi un uz SAP nosacījumiem šā nolīguma veiksmīgas īstenošanas gadījumā, jo īpaši attiecībā uz reģionālo sadarbību;

ņemot vērā Eiropas partnerību, kas nosaka prioritātes attiecībā uz rīcību, atbalstot šīs valsts centienus tuvināties Eiropas Savienībai;

ņemot vērā Pušu apņemšanos visiem līdzekļiem veicināt politisko, ekonomisko un institucionālo stabilizāciju Melnkalnē un visā reģionā, attīstīt pilsonisku sabiedrību un panākot demokratizāciju, veidojot iestādes, veikt valsts pārvaldes reformu un reģionālās tirdzniecības integrāciju, panākt lielāku sadarbību ekonomikā un plaša spektra sadarbību, īpaši tieslietu, brīvības un drošības jomā, un stiprinot drošību valsts un reģionālajā līmenī;

ņemot vērā Pušu apņemšanos palielināt politisko un ekonomikas brīvību kā šā nolīguma pamatu, kā arī to apņemšanos ievērot cilvēktiesības un tiesiskumu, tostarp ievērojot mazākumtautībām piederīgo personu tiesības un demokrātijas principus ar daudzpartiju sistēmas un brīvu un godīgu vēlēšanu starpniecību;

ņemot vērā Pušu apņemšanos pilnībā īstenot visus principus un noteikumus, kuri paredzēti ANO hartā, EDSO, īpaši Helsinku Nobeiguma aktā, Madrides un Vīnes konferencē pieņemtajos noslēguma dokumentos, Parīzes Hartā par jaunu Eiropu, kā arī Dienvidaustrumeiropas stabilitātes paktā, lai veicinātu stabilitāti reģionā un reģiona valstu sadarbību;

no jauna apstiprinot visu bēgļu un valsts iekšienē pārvietoto personu tiesības atgriezties un tiesības uz viņu īpašuma aizsardzību un citas saistītas cilvēktiesības;

ņemot vērā Pušu apņemšanos ievērot brīvā tirgus ekonomikas principus un ilgtspējīgu attīstību, kā arī Kopienas gatavību atbalstīt Melnkalnes ekonomikas reformas;

ņemot vērā Pušu apņemšanos īstenot brīvu tirdzniecību saskaņā ar PTO noteiktajām tiesībām un pienākumiem;

ņemot vērā Pušu vēlmi turpmāk attīstīt pastāvīgu politisko dialogu par abpusēji interesējošiem divpusējiem un starptautiskiem jautājumiem, tostarp reģionālajiem aspektiem, ņemot vērā Eiropas Savienības kopējo ārējo un drošības politiku (KĀDP);

ņemot vērā Pušu apņemšanos apkarot organizēto noziedzību un stiprināt sadarbību cīņā pret terorismu, pamatojoties uz 2001. gada 20. oktobra Eiropas konferencē pieņemto deklarāciju;

būdamas pārliecinātas, ka Stabilizācijas un asociācijas nolīgums radīs jaunus apstākļus ekonomikas attiecībām starp Pusēm un īpaši tirdzniecības un investīciju attīstībai – faktoriem, kam ir būtiska nozīme ekonomikas pārstrukturēšanas un modernizācijas procesā;

ievērojot Melnkalnes apņemšanos tuvināt tiesību aktus attiecīgo nozaru Kopienas tiesību aktiem, kā arī tos efektīvi īstenot;

ņemot vērā Kopienas vēlmi nodrošināt izšķirošu atbalstu reformai, kā arī uz visaptveroša daudzgadu pamata izmantot visus pieejamos sadarbības instrumentus un tehnisko, finansiālo un ekonomisko palīdzību šo centienu īstenošanai;

apliecinot, ka tajos šā nolīguma noteikumos, kas ir saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma III daļas IV sadaļu, paredzēts, ka Apvienotā Karaliste un Īrija uzskatāmas par atsevišķām Līgumslēdzējām Pusēm un nevis par Eiropas Kopienas daļu, līdz kamēr Apvienotā Karaliste vai Īrija (ja tas tā būtu) paziņos Melnkalnei, ka tā ir uzņēmusies saistības kā Eiropas Kopienas daļa saskaņā ar protokolu par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kurš pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam. Saskaņā ar protokolu par Dānijas nostāju, kas pievienots minētajiem Līgumiem, tas pats attiecas arī uz Dāniju,

atgādinot par Zagrebas sammitu, kur tika aicināts turpināt attiecību nostiprināšanu starp Stabilizācijas un asociācijas procesā esošajām valstīm un Eiropas Savienību, kā arī veicināt reģionālo sadarbību;

atgādinot par Saloniku sammitu, kur tika pastiprināts Stabilizācijas un asociācijas process kā politisks pamats Eiropas Savienības attiecībām ar Rietumbalkānu valstīm un uzsvērta to iespējamā integrācija Eiropas Savienībā, pamatojoties uz katras valsts reformu attīstību un atsevišķajiem nopelniem;

atgādinot par Centrāleiropas Brīvās tirdzniecības nolīguma parakstīšanu 2006. gada 19. decembrī Bukarestē, lai veicinātu reģiona spēju piesaistīt ieguldījumus un iespējas integrēties globālajā ekonomikā;

vēloties veidot ciešāku sadarbību kultūras jomā un attīstīt informācijas apmaiņu,

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

1. pants

1. Ar šo tiek izveidota asociācija starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses.

2. Šai asociācijai ir šādi mērķi:

   – atbalstīt Melnkalnes centienus stiprināt demokrātiju un tiesiskumu;

   – sekmēt Melnkalnes politisko, ekonomisko un institucionālo stabilitāti un visa reģiona stabilizāciju;

   – nodrošināt piemērotu pamatu politiskajam dialogam, lai tādējādi ļautu attīstīt ciešas politiskas attiecības starp Pusēm;

   – atbalstīt Melnkalnes centienus attīstīt ekonomisko un starptautisko sadarbību, arī tuvinot tās tiesību aktus Kopienas tiesību aktiem;

   – atbalstīt Melnkalnes centienus pabeigt pāreju uz funkcionējošu tirgus ekonomiku;

   – veicināt saskanīgas ekonomiskās attiecības un pakāpeniski veidot brīvās tirdzniecības zonu starp Kopienu un Melnkalni;

   – veicināt reģionālo sadarbību visās šā nolīguma aptvertajās jomās.

I SADAĻA
VISPĀRĪGI PRINCIPI

2. pants

Pušu iekšpolitikas un ārpolitikas pamatā un šā nolīguma būtiski elementi ir demokrātisko principu un cilvēktiesību, kas izsludinātas ar Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un definētas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, Helsinku Nobeiguma aktā un Parīzes Hartā jaunai Eiropai, tostarp pilnīgas sadarbības ar Starptautisko Kara noziegumu tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai (*ICTY*), ievērošana, starptautisko tiesību aktu principu ievērošana un likuma vara, kā arī tirgus ekonomikas principi atbilstīgi EDSO Bonnas Konferences par ekonomisko sadarbību dokumentam.

3. pants

Cīņa pret masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes līdzekļu izplatīšanu ir būtiska šā nolīguma sastāvdaļa.

4. pants

Līgumslēdzējas puses atkārtoti apstiprina, cik svarīga ir starptautisko saistību īstenošana, īpaši pilnīga sadarbība ar *ICTY*.

5. pants

Miers un stabilitāte starptautiskā un reģionālā mērogā, labu kaimiņattiecību veidošana, cilvēktiesības un minoritāšu tiesības un aizsardzība ir būtiski svarīgi elementi ES Padomes 1999. gada 21. jūnija secinājumos minētajā Stabilizācijas un asociācijas procesā. Šā nolīguma noslēgšana un īstenošana atbilst ES Padomes 1997. gada 29. aprīļa secinājumiem un balstās uz Melnkalnes sasniegumiem.

6. pants

Melnkalne apņemas turpināt veicināt sadarbību un labas kaimiņattiecības ar pārējām reģiona valstīm, ietverot atbilstošu abpusēju koncesiju līmeni attiecībā uz personu, preču, kapitāla un pakalpojumu apriti, kā arī kopīgu interešu projektu attīstību, sevišķi attiecībā uz robežu pārvaldību un organizētās noziedzības, korupcijas, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas, nelegālās migrācijas un cilvēku tirdzniecības, kā arī kājnieku ieroču un narkotiku tirdzniecības apkarošanu. Šīs saistības ir svarīgs faktors Pušu attiecību un sadarbības attīstībā un tādējādi sekmē stabilitāti reģionā.

7. pants

Puses apliecina, cik svarīgi tām ir cīnīties pret terorismu un īstenot starptautiskās saistības šajā jomā.

8. pants

Asociācija tiks īstenota pakāpeniski, un to pilnībā īstenos ilgākais 5 gadu pārejas laikā.

Stabilizācijas un asociācijas padome pastāvīgi – parasti reizi gadā – pārbaudīs nolīguma piemērošanu un Melnkalnes tiesību, administratīvās, institucionālās un ekonomiskās reformas. Šo pārbaudi veiks saskaņā ar preambulu un nolīguma vispārīgajiem principiem. To veiks, ņemot vērā Eiropas partnerībā noteiktās prioritātes, kas attiecas uz šo nolīgumu, un saskaņā ar Stabilizācijas un asociācijas procesā izveidotajiem mehānismiem, īpaši – Stabilizācijas un asociācijas procesa progresa ziņojumu.

Stabilizācijas un asociācijas padome, pamatojoties uz šo pārbaudi, sniegs ieteikumus un var pieņemt lēmumus. Ja pārbaudes laikā atklās īpašas grūtības, tās risinās ar šajā nolīgumā paredzēto strīdu izšķiršanas mehānismu palīdzību.

Pilnīga asociācija tiks īstenota pakāpeniski. Ne vēlāk kā trešajā gadā pēc nolīguma stāšanās spēkā Stabilizācijas un asociācijas padome veiks rūpīgu nolīguma piemērošanas pārbaudi. Pamatojoties uz šo pārbaudi, Stabilizācijas un asociācijas padome novērtēs Melnkalnes progresu un var pieņemt lēmumus, kas attieksies uz nākamajiem asociācijas posmiem.

Iepriekš minētā pārbaude neattiecas uz preču brīvu apriti (IV sadaļa), kam nolīguma noteikumos ir paredzēts īpašs grafiks.

9. pants

Nolīgums pilnībā atbilst attiecīgajiem PTO noteikumiem un īstenojams saskaņā ar tiem, īpaši ar 1994. gada VVTT XXIV pantu un VVPT V pantu.

II SADAĻA
POLITISKAIS DIALOGS

10. pants

1. Pušu politisko dialogu turpmāk attīsta saskaņā ar šo nolīgumu. Tas pavada un stiprina Eiropas Savienības un Melnkalnes tuvināšanos un veicina ciešu solidaritātes saišu un jaunu sadarbības veidu izveidi starp Pusēm.

2. Politiskais dialogs veicina, jo īpaši:

   – Melnkalnes pilnīgu iekļaušanos demokrātisko valstu kopienā un pakāpenisku tuvināšanos Eiropas Savienībai;

   – Pušu nostājas konverģenci starptautiskajos jautājumos, tostarp KĀDP jautājumus, attiecīgā gadījumā arī atbilstoši apmainoties ar informāciju, īpaši jautājumos, kas, iespējams, varētu būtiski skart Pušu intereses;

   – reģionālo sadarbību un labu kaimiņattiecību veidošanu;

   – kopīgu viedokli par drošību un stabilitāti Eiropā, ieskaitot sadarbību jomās, uz kurām attiecas Eiropas Savienības kopējā ārējā un drošības politika.

3. Puses uzskata, ka masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšana gan valstīm, gan nevalstiskiem veidojumiem ir viens no nopietnākajiem draudiem starptautiskajai stabilitātei un drošībai. Tādēļ Puses vienojas sadarboties un sniegt savu ieguldījumu cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšanu, pilnībā ievērojot un valsts līmenī īstenojot saistības, kuras tās uzņēmušās starptautiskos atbruņošanās un ieroču neizplatīšanas līgumos un nolīgumos, kā arī citas starptautiskas saistības šajā jautājumā. Puses vienojas, ka šis noteikums ir būtisks šā Nolīguma elements un ietilpst politiskajā dialogā, kas nostiprina šos Nolīguma elementus un iet tiem līdztekus.

   Puses arī vienojas sadarboties cīņā pret masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu izplatīšanu un sniegt savu ieguldījumu šādā veidā:

   – veicot pasākumus, lai parakstītu vai ratificētu visus citus attiecīgos starptautiskos instrumentus, vai lai tiem pievienotos un tos pilnībā īstenotu;

   – ieviešot efektīvu valsts eksporta kontroles sistēmu, kontrolējot gan ar masu iznīcināšanas ieročiem saistītu produktu eksportu, gan tranzītu, tostarp kontroli pār divējāda lietojuma tehnoloģiju galīgo izmantošanu saistībā ar masu iznīcināšanas ieročiem, un nosakot efektīvas sankcijas par eksporta kontroles pārkāpumiem.

Politiskais dialogs šajā jautājumā var notikt reģionālā līmenī.

11. pants

1. Politiskais dialogs notiek Stabilizācijas un asociācijas padomē, kas ir kopumā atbildīga par jebkuru jautājumu, kuru Puses vēlas apspriest.

2. Pēc Pušu lūguma politiskais dialogs var notikt arī šādos veidos:

   – ja vajadzīgs, sanāksmēs, kurās piedalās Melnkalnes augstās amatpersonas, no vienas puses, un Eiropas Savienības Padomes prezidentūras, KĀDP ģenerālsekretāra/Augstā pārstāvja un Komisijas pārstāvji, no otras puses;

   – pilnībā izmantojot visus diplomātiskos kanālus starp Pusēm, ieskaitot atbilstošos kontaktus trešās valstīs un Apvienoto Nāciju Organizācijā, EDSO, Eiropas Padomē un citos starptautiskos forumos;

   – jebkādā citā veidā, kas būtu lietderīgi šā dialoga nostiprināšanā, attīstīšanā un veicināšanā, tostarp Saloniku darba kārtībā paredzētajos veidos.

12. pants

Politiskais dialogs parlamentārajā līmenī notiek Stabilizācijas un asociācijas parlamentārajā komitejā, kas izveidota saskaņā ar 125. pantu.

13. pants

Politiskais dialogs var būt daudzpusējs un risināties reģionālajā līmenī, iesaistot citas reģiona valstis, tostarp ES un Rietumbalkānu forumā.

III SADAĻA
REĢIONĀLĀ SADARBĪBA

14. pants

Saskaņā ar apņemšanos uzturēt mieru un stabilitāti starptautiskajā un reģionālajā līmenī un veidot labas kaimiņattiecības Melnkalne aktīvi veicina reģionālo sadarbību. Eiropas Kopienas palīdzības programmas var sniegt tehnisko palīdzību reģionālas vai pārrobežu nozīmes projektu atbalstam.

Ja Melnkalne gatavojas stiprināt sadarbību ar kādu no šā nolīguma 15. līdz 17. pantā minētajām valstīm, tā informē Kopienu un tās dalībvalstis un apspriežas ar tām saskaņā ar X sadaļu (Institucionālie, vispārīgie un nobeiguma noteikumi).

Melnkalnei pilnībā īsteno esošos divpusējos nolīgumus, attiecībā uz kuriem ir risinātas sarunas saskaņā ar Saprašanās memorandu par tirdzniecības veicināšanu un liberalizāciju, ko Serbija un Melnkalne parakstīja Briselē 2001. gada 27. jūnijā, un Centrāleiropas Brīvās tirdzniecības nolīgumu, kas parakstīts Bukarestē 2006. gada 19. decembrī.

15. pants
Sadarbība ar citām valstīm,
kuras parakstījušas Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu

Pēc šā nolīguma parakstīšanas Melnkalne sāks sarunas ar valstīm, kas jau ir parakstījušas Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, lai noslēgtu divpusējas konvencijas par reģionālo sadarbību, kuru nolūks ir paplašināt sadarbības jomu starp attiecīgajām valstīm.

Šo konvenciju galvenie elementi būs šādi:

– politiskais dialogs;

– brīvās tirdzniecības zonu izveide atbilstīgi attiecīgajiem PTO noteikumiem;

– savstarpējas koncesijas attiecībā uz darba ņēmēju pārvietošanos, uzņēmējdarbības veikšanu, pakalpojumu sniegšanu, kārtējiem maksājumiem un kapitāla apriti, kā arī citām politikas jomām saistībā ar personu pārvietošanos šim nolīgumam līdzvērtīgā līmenī;

– sadarbības noteikumi citās jomās neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav noteiktas šajā nolīgumā, īpaši tieslietu, brīvības un drošības jomā.

Šajās konvencijās ietver noteikumus attiecīgu institucionālu mehānismu izveidei.

Tās noslēdz 2 gadu laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā. Melnkalnes gatavība slēgt šādas konvencijas ir priekšnosacījums turpmākai Melnkalnes un Eiropas Savienības attiecību attīstībai.

Melnkalne uzsāk līdzīgas sarunas ar citām reģiona valstīm, kad tās ir parakstījušas Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu.

16. pants
Sadarbība ar citām valstīm, kuras ir iesaistītas Stabilizācijas un asociācijas procesā

Melnkalne veic reģionālo sadarbību ar citām valstīm, kuras ir iesaistītas Stabilizācijas un asociācijas procesā dažās vai visās sadarbības jomās, kas noteiktas šajā nolīgumā, īpaši tajās jomās, kuras skar kopīgas intereses. Šāda sadarbība vienmēr atbilst šā nolīguma principiem un mērķiem.

17. pants
Sadarbība ar citām ES kandidātvalstīm, kuras nav iesaistītas Stabilizācijas un asociācijas procesā

1. Melnkalne veicina sadarbību un slēdz konvencijas par reģionālo sadarbību ar ES kandidātvalstīm visās sadarbības jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums. Šādu konvenciju mērķis ir pakāpeniski pielāgot divpusējās attiecības starp Melnkalni un šīm valstīm attiecīgajām Eiropas Kopienas un tās dalībvalstu attiecībām ar šīm valstīm.

2. Melnkalne uzsāk sarunas ar Turciju, kura ir izveidojusi muitas savienību ar Eiropas Kopienu, lai uz abpusēja izdevīguma principiem noslēgtu nolīgumu par brīvās tirdzniecības zonas izveidi saskaņā ar VVTT XXIV pantu, kā arī liberalizētu uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanu starp tām šim nolīgumam līdzvērtīgā līmenī saskaņā ar VVPT V pantu.

Šīs sarunas ir jāsāk iespējami drīz, lai līdz 18. panta 1. punktā minētā pārejas perioda beigām noslēgtu augstāk minēto nolīgumu.

IV SADAĻA
PREČU BRĪVA APRITE

18. pants

1. Kopiena un Melnkalne laikposmā, kas nepārsniedz piecus gadus no šā nolīguma stāšanās spēkā, pakāpeniski izveido divpusēju brīvās tirdzniecības zonu saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem un atbilstīgi 1994. gada VVTT un PTO noteikumiem. Tās vienlaikus ņem vērā šeit izstrādātās īpašās prasības.

2. Tirdzniecībā starp Pusēm preču klasifikācijai piemēro preču kombinēto nomenklatūru.

3. Šajā nolīgumā muitas nodoklī un maksājumā ar līdzvērtīgu iedarbību ietilpst jebkāda veida nodokļi vai maksājumi, ko uzliek saistībā ar preču ievešanu vai izvešanu, ieskaitot visu veidu papildnodokļus vai uzcenojumus saistībā ar šādu ievešanu vai izvešanu, taču tajā neietilpst:

   – maksājumi, kas atbilst iekšējam nodoklim, kas piemērots atbilstīgi 1994. gada VVTT III panta 2. punkta noteikumiem;

   – antidempinga un kompensācijas pasākumi;

   – maksas vai atlīdzību, kas ir samērīga ar sniegto pakalpojumu izmaksām.

4. Attiecībā uz katru produktu pamatnodoklis, kam jāpiemēro šajā nolīgumā minētie secīgie samazinājumi, ir

   a) Eiropas Kopienas kopējais muitas tarifs, ko faktiski piemēro *erga omnes* šā nolīguma parakstīšanas dienā[5];

   b) Melnkalnes piemērotais tarifs[6].

5. Ja pēc šā nolīguma parakstīšanas *erga omnes* piemēro kādus tarifa samazinājumus, īpaši samazinājumus saistībā ar

   a) PTO sarunām par tarifiem vai

---

[5] Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp.), kurā veikti ikgadējie grozījumi.

[6] Melnkalnes Oficiālais Vēstnesis Nr. 75/05.

b) iespējamu Melnkalnes pievienošanos PTO, vai

c) samazinājumiem, kas izriet no Melnkalnes pievienošanās PTO.

Šie samazinātie nodokļi no samazinājuma piemērošanas datuma aizstāj 4. punktā minēto pamatnodokli.

6. Kopiena un Melnkalne viena otrai paziņo attiecīgos pamatnodokļus vai jebkādas to izmaiņas.

I NODAĻA
RŪPNIECĪBAS RAŽOJUMI

19. pants

Definīcija

1. Šās nodaļas noteikumi attiecas uz Kopienas vai Melnkalnes izcelsmes ražojumiem, kas uzskaitīti kombinētās nomenklatūras 25. līdz 97. nodaļā, izņemot ražojumus, kuri uzskaitīti PTO Nolīguma par lauksaimniecību I pielikuma § I, (ii).

2. Tirdzniecība starp Pusēm ar ražojumiem, ko aptver Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgums, notiek saskaņā ar minētā Līguma noteikumiem.

20. pants
Kopienas koncesijas attiecībā uz rūpniecības ražojumiem

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos tiek atcelti muitas nodokļi un līdzvērtīgas iedarbības maksājumi par Melnkalnes izcelsmes rūpniecības ražojumu ievešanu Kopienā.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos tiek atcelti daudzuma ierobežojumi un līdzvērtīgas iedarbības pasākumi par Melnkalnes izcelsmes rūpniecības ražojumu ievešanu Kopienā.

21. pants
Melnkalnes koncesijas attiecībā uz rūpniecības ražojumiem

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos tiek atcelti muitas nodokļi par Kopienas izcelsmes preču ievešanu Melnkalnē, izņemot I pielikumā uzskaitītās preces.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos tiek atcelti maksājumi, kam ir ievedmuitas nodokļiem līdzvērtīga iedarbība, par Kopienas izcelsmes rūpniecības ražojumu ievešanu Melnkalnē.

3. Muitas nodokļus par I pielikumā uzskaitīto Kopienas izcelsmes preču ievešanu Melnkalnē, pakāpeniski samazina un atceļ saskaņā ar šajā pielikumā norādīto grafiku.

4. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā tiek atcelti kvantitatīvie ierobežojumi attiecībā uz Kopienas izcelsmes preču ievešanu Melnkalnē un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

22. pants
Eksporta nodokļi un ierobežojumi

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos Kopiena un Melnkalne tirdzniecībā savā starpā atceļ visus izvedmuitas nodokļus un maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos Kopiena un Melnkalne savā starpā atceļ visus kvantitatīvos eksporta ierobežojumus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību.

23. pants
Muitas nodokļu ātrāka samazināšana

Melnkalne apliecina gatavību drīzāk nekā paredzēts 21. pantā samazināt muitas nodokļus tirdzniecībā ar Kopienu, ja to ļauj tās vispārējais ekonomikas stāvoklis un stāvoklis attiecīgajā tautsaimniecības nozarē.

Stabilizācijas un asociācijas padome analizē stāvokli saistībā ar šo jautājumu un izdara attiecīgus ieteikumus.

II NODAĻA
LAUKSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

24. pants
Definīcija

1. Šās nodaļas noteikumus piemēro tirdzniecībā ar lauksaimniecības un zvejniecības produktiem, kuru izcelsme ir Kopienā vai Melnkalnē.

2. „Lauksaimniecības un zvejniecības produkti" ir produkti, kas uzskaitīti kombinētās nomenklatūras 1. līdz 24. nodaļā, kā arī produkti, kas uzskaitīti PTO Nolīguma par lauksaimniecību I pielikuma § I, (ii).

3. Šajā definīcijā ietvertas zivis un zivsaimniecības produkti, ko aptver 3. nodaļa, pozīcijas 1604 un 1605 un apakšpozīcijas 0511 91, 2301 20 un ex 1902 20 („pildīti mīklas izstrādājumi, kas pēc svara satur vairāk nekā 20 % zivs, vēžveidīgo, mīkstmiešu vai citu ūdens bezmugurkaulnieku").

25. pants
Pārstrādāti lauksaimniecības produkti

Šā nolīguma 1. protokolā ir izklāstīts tirdzniecības režīms attiecībā uz tajā uzskaitītajiem pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem.

26. pants
Kopienas koncesijas attiecībā uz Melnkalnes izcelsmes lauksaimniecības produktu ievešanu

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Kopiena atceļ visus kvantitatīvos ierobežojumus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Melnkalnes izcelsmes lauksaimniecības produktu importu.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Kopiena atceļ muitas nodokļus un maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Melnkalnes izcelsmes lauksaimniecības produktu importu, izņemot produktus kombinētās nomenklatūras pozīcijās 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 un 2204.

   Attiecībā uz produktiem kombinētās nomenklatūras 7. un 8. nodaļā, attiecībā uz kuriem kopējā muitas tarifā paredzēts piemērot procentuālos muitas nodokļus un īpašu muitas nodokli, atcelšana attiecas tikai uz nodokļa procentuālo daļu.

3. Ar šā nolīguma spēkā stāšanos Kopienas noteiktie muitas nodokļi, ko piemēro, ievedot Kopienā Melnkalnes izcelsmes intensīvi barotu jaunlopu gaļas produktus, kuri definēti II pielikumā, ir 20% no procentuālā nodokļa un 20% no īpašā nodokļa atbilstīgi Eiropas Kopienu kopējam muitas tarifam, nepārsniedzot ikgadējo tarifa kvotu, kas ir 800 tonnas, izteiktas liemeņu svarā.

27. pants
Melnkalnes koncesijas attiecībā uz lauksaimniecības produktiem

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Melnkalne atceļ visus kvantitatīvos ierobežojumus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Kopienas izcelsmes lauksaimniecības produktu importu.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Melnkalne

   a) atceļ ievedmuitas nodokļus par dažiem Kopienas izcelsmes lauksaimniecības produktiem, kuri uzskaitīti III pielikuma a) punktā;

   b) pakāpeniski samazina ievedmuitas nodokļus par dažiem Kopienas izcelsmes lauksaimniecības produktiem, kuri uzskaitīti III pielikuma b) punktā, saskaņā ar minētajā pielikumā norādīto grafiku katram produktam;

   c) pakāpeniski samazina ievedmuitas nodokļus līdz 50% par dažiem Kopienas izcelsmes lauksaimniecības produktiem, kuri uzskaitīti III pielikuma c) punktā, saskaņā ar minētajā pielikumā norādīto grafiku katram produktam.

28. pants
Vīna un spirta produktu protokols

Šā nolīguma 2. protokolā ir izklāstīti noteikumi, kas attiecas uz tajā minētajiem vīna un alkoholisko dzērienu produktiem.

29. pants
Kopienas koncesijas attiecībā uz zivīm un zvejniecības produktiem

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Kopiena atceļ visus kvantitatīvos ierobežojumus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Melnkalnes izcelsmes zivju un zvejniecības produktu importu.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Kopiena likvidē visus muitas nodokļus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Melnkalnes izcelsmes zivīm un zvejniecības produktiem, izņemot tos, kas uzskaitīti IV pielikumā. Šā nolīguma IV pielikumā uzskaitītajiem produktiem piemēro tajā izklāstītos noteikumus.

30. pants
Melnkalnes koncesijas attiecībā uz zivīm un zvejniecības produktiem

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Melnkalne atceļ visus kvantitatīvos ierobežojumus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Kopienas izcelsmes zivju un zvejniecības produktu importu.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu Melnkalne likvidē visus muitas nodokļus un pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Kopienas izcelsmes zivīm un zvejniecības produktiem, izņemot tos, kas uzskaitīti V pielikumā. Šā nolīguma V pielikumā uzskaitītajiem produktiem piemēro tajā izklāstītos noteikumus.

31. pants
Pārskatīšanas klauzula

Ņemot vērā Pušu savstarpējās tirdzniecības apjomu ar lauksaimniecības un zvejniecības produktiem, to īpašās problēmas, Kopienas kopējo politiku un Melnkalnes lauksaimniecības un zivsaimniecības politikas noteikumus, lauksaimniecības lomu Melnkalnes ekonomikā un daudzpusējo tirdzniecības sarunu rezultātus PTO, kā arī iespējamo Melnkalnes iestāšanos PTO, Kopiena un Melnkalne ne vēlāk kā pēc trīs gadiem no šā nolīguma stāšanās spēkā Stabilizācijas un asociācijas padomē pa atsevišķiem produktiem saskaņoti un uz abpusējības principa izskata iespējas piešķirt viena otrai turpmākas koncesijas, lai panāktu lauksaimniecības un zvejniecības produktu tirdzniecības lielāku liberalizāciju.

32. pants

Neskarot citus šā nolīguma noteikumus, jo īpaši 41. pantu, un ņemot vērā lauksaimniecības un zivsaimniecības tirgus īpašās problēmas, ja kādas Puses izcelsmes produktu ievešana, uz ko attiecas koncesijas atbilstīgi 25. - 30. pantam, rada ievērojamus traucējumus otras Puses tirgū vai iekšējos regulatīvajos mehānismos, Puses nekavējoties apspriežas, lai rastu piemērotu risinājumu. Kamēr šāds risinājums nav rasts, attiecīgā Puse var veikt atbilstīgus pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem.

33. pants
Lauksaimniecības produktu un zivsaimniecības produktu un pārtikas produktu, izņemot vīna un alkoholisko dzērienu, ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība

1. Melnkalne nodrošina Kopienā reģistrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību saskaņā ar Padomes 2006. gada 20. marta Regulu (EK) Nr. 510/2006, kurā laiku pa laikam tiek izdarīti grozījumi saskaņa ar šā panta noteikumiem. Melnkalnes ģeogrāfiskās izcelsmes norādes var tikt reģistrētas Kopienā, ja tās atbilst

nosacījumiem, kas noteikti Padomes 2006. gada 20. marta Regulā (EK) Nr. 510/2006 un turpmākajos grozījumos.

2. Melnkalne aizliedz izmantot savā teritorijā Kopienā aizsargātus nosaukumus salīdzināmiem produktiem, kas neatbilst ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu specifikācijai. Šo noteikumu piemēro arī tad, ja ir norādīta produkta īstā ģeogrāfiskā izcelsme, ja ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir lietota tulkojumā, nosaukumam pievienoti apzīmējumi „veids", „tips", „stils", „imitācija", „metode" vai līdzīgi kategorijas apzīmējumi.

3. Melnkalne atsaka reģistrēt preču zīmi, kuras lietojums atbilst šā panta 2. punktā minētajām situācijām.

4. Preču zīmes, kuru lietojums atbilst šā panta 2.punktā minētajām situācijām un kuras ir reģistrētas Melnkalnē vai iegūtas lietojot, nedrīkst izmantot pēc 2009. gada 1. janvāra. Tomēr, tas neattiecas uz preču zīmēm, kas reģistrētas Melnkalnē, un preču zīmēm, kas iegūtas lietojot, un kuras pieder trešo valstu valstspiederīgajiem, ciktāl tās nekādā veidā nemaldina sabiedrību attiecībā uz kvalitāti, specifikāciju un preču ģeogrāfisko izcelsmi.

5. Jebkāda ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, kas aizsargātas saskaņā ar šā panta 1. punktu, lietošana kā termini, kas Melnkalnē sarunvalodā parasti tiek lietoti kā vispārpieņemti apzīmējumi šāda veida precēm, ir jābeidz līdz 2009. gada 1. janvārim.

6. Melnkalne nodrošina to, ka attiecībā uz precēm, kas tiek izvestas no tās teritorijas pēc 2009. gada 1. janvāra, netiek pārkāpti šā panta noteikumi.

7. Melnkalne nodrošina šā panta 1. – 6. punktā minēto aizsardzību pēc pašas iniciatīvas, kā arī pēc kādas ieinteresētās personas pieprasījuma.

III NODAĻA
KOPĪGI NOTEIKUMI

34. pants
Darbības joma

Šās nodaļas noteikumi attiecas uz Pušu savstarpējo tirdzniecību ar visiem ražojumiem, ja vien šeit vai 1. protokolā nav paredzēts citādi.

35. pants
Uzlabotas koncesijas

Šās sadaļas noteikumi kādai no Pusēm nekādā veidā netraucē vienpusēji piemērot labvēlīgākus pasākumus.

36. pants
Jaunu pasākumu nepieņemšana

1. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu tirdzniecībā starp Kopienu un Melnkalni neievieš nekādus jaunus ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļus, vai maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību, kā arī nepalielina jau esošos nodokļus vai maksājumus.

2. Ar šā nolīguma spēkā stāšanās datumu tirdzniecībā starp Kopienu un Melnkalni neievieš nekādus jaunus importa vai eksporta kvantitatīvos ierobežojumus, vai pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību, kā arī nepadara stingrākus jau esošos ierobežojumus vai pasākumus.

3. Neskarot koncesijas atbilstīgi 26. - 30. pantam, šā panta 1. un 2. punkta noteikumi nekādā veidā neierobežo Melnkalni un Kopienu turpināt savu lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku, kā arī veikt jebkādus pasākumus saskaņā ar šo politiku, ciktāl netiek skarts ievešanas režīms II - V pielikumā un 1. protokolā.

37. pants
Fiskālās diskriminācijas aizliegums

1. Kopiena un Melnkalne atturas no jebkādiem pasākumiem vai iekšējas fiskālas darbības, kas tieši vai netieši rada diskrimināciju starp vienas Puses ražojumiem un līdzīgiem otras Puses izcelsmes ražojumiem, vai atceļ šādus pasākumus un darbības, ja tādas pastāv.

2. Par ražojumiem, kurus eksportē uz kādu no Pusēm, nevar saņemt iekšējo netiešo nodokļu kompensāciju, kas pārsniedz uzlikto netiešo nodokļu apjomu.

38. pants
Fiskālie muitas nodokļi

Noteikumus par ievedmuitas nodokļu atcelšanu piemēro arī fiskālajiem muitas nodokļiem.

39. pants
Muitas savienības, brīvās tirdzniecības zonas un pārrobežu režīmi

1. Šis nolīgums neaizliedz saglabāt vai veidot muitas savienības, brīvās tirdzniecības zonas vai pierobežas tirdzniecības režīmus, ja vien tas neietekmē šajā nolīgumā paredzētos tirdzniecības režīmus.

2. Pārejas periodos, kas noteikti 21. pantā, šis nolīgums neskar to, kā tiek īstenoti īpašie preferenciālie režīmi attiecībā uz preču apriti, kas vai nu noteikti pierobežas tirdzniecības režīmos, kuri iepriekš noslēgti starp vienu vai vairākām dalībvalstīm un Serbiju un Melnkalni, vai izriet no III sadaļā minētajiem divpusējiem nolīgumiem, ko Melnkalne noslēgusi, lai veicinātu reģionālo tirdzniecību.

3. Par šā panta 1. un 2. punktā minētajiem nolīgumiem un, ja vajadzīgs, citiem svarīgiem jautājumiem saistībā ar to attiecīgo tirdzniecības politiku ar trešām valstīm Puses apspriežas Stabilizācijas un asociācijas padomē. Īpaši tad, ja kāda trešā valsts pievienojas Kopienai, šādas apspriedes notiek, lai nodrošinātu, ka tiek ņemtas vērā šajā nolīgumā minētās Kopienas un Melnkalnes abpusējās intereses.

40. pants
Dempings un subsīdijas

1. Nekas šajā nolīgumā nekavē Puses veikt tirdzniecības aizsardzības pasākumus saskaņā ar šā panta 2. punktu un 41. pantu.

2. Ja kāda Puse atklāj, ka tirdzniecībā ar otru Pusi norisinās dempings un/vai kompensējama subsidēšana, pirmā minētā Puse var veikt atbilstīgus pasākumus pret šādu praksi saskaņā ar PTO nolīgumu par 1994. gada VVTT VI panta īstenošanu un PTO nolīgumu par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem, kā arī tās attiecīgiem iekšējiem tiesību aktiem.

41. pants
Drošības klauzula

1. Starp Pusēm piemēro 1994. gada VVTT XIX panta noteikumus un PTO nolīgumu par aizsargpasākumiem.

2. Neskarot šā panta 1. punktu, ja kādas Puses ražojumu ieved otras Puses teritorijā tādos palielinātos daudzumos vai tādos apstākļos, kas rada vai draud radīt

   – nopietnus zaudējumus līdzīgu vai tieši konkurējošu produktu iekšzemes ražošanai ievedošās Puses teritorijā; vai

   – nopietnus traucējumus kādā ekonomikas nozarē vai grūtības, kas var izraisīt nopietnu ekonomiskās situācijas pasliktināšanos kādā ievedošās Puses reģionā,

   ievedošā Puse var veikt attiecīgus divpusējus drošības pasākumus saskaņā ar nosacījumiem un procedūrām, kas izklāstītas šajā pantā.

3. Divpusēji aizsardzības pasākumi, kas vērsti pret otras Puses importu, nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai novērstu radušās problēmas, kā tas noteikts 2. punktā, kas radušās šā nolīguma piemērošanas rezultātā. Pieņemtajam aizsardzības pasākumam būtu jāsastāv no attiecīgajam ražojumam šajā nolīgumā paredzētās preferences robežas palielināšanas vai samazināšanas apturēšanas līdz maksimālajai robežai, kas atbilst 18. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā un 5. punktā minētajam pamatnodoklim tam pašam produktam. Šādos pasākumos ietver skaidri noteiktus elementus šo pasākumu izbeigšanai visvēlākais noteiktā perioda beigās, un tos neveic ilgāk kā divus gadus.

   Ārkārtējos apstākļos pasākumus var pagarināt uz laikposmu, kas nepārsniedz divus gadus. Nekādus divpusējus aizsardzības pasākumus nepiemēro tādu ražojumu ievešanai, kuri iepriekš jau bijuši pakļauti šādiem pasākumiem, vismaz četrus gadus kopš šo pasākumu piemērošanas izbeigšanas.

4. Šajā pantā minētajos gadījumos pirms tajā norādīto pasākumu uzsākšanas vai gadījumos, kad piemēro 5. punkta b) apakšpunktu, attiecīgi, Kopiena, no vienas puses, vai Melnkalne, no otras puses, iespējami drīz iesniedz Stabilizācijas un asociācijas padomei visu informāciju, kas vajadzīga rūpīgai situācijas pārbaudei, lai meklētu abām Pusēm pieņemamu risinājumu.

5. Īstenojot iepriekšējos punktus, piemēro šādus noteikumus:

a) problēmas, kas rodas šajā pantā minētas situācijas dēļ, nekavējoties jāiesniedz izskatīšanai Stabilizācijas un asociācijas padomei, kura var pieņemt lēmumus to novēršanai.

Ja trīsdesmit dienu laikā no lietas nodošanas Stabilizācijas un asociācijas padomei tā vai izvedošā Puse nav pieņēmusi lēmumu problēmu novēršanai vai nav atrasts cits apmierinošs risinājums, ievedošā Puse saskaņā ar šo pantu var veikt atbilstīgus pasākumus, lai novērstu problēmu. Izvēloties aizsardzības pasākumus, priekšroka jādod tādiem, kas vismazāk traucē šā nolīguma darbību. Aizsardzības pasākumos, ko piemēro saskaņā ar 1994. gada VVTT XIX pantu un PTO nolīgumu par aizsargpasākumiem, saglabā saskaņā ar šo nolīgumu piešķirto preferences līmeni/robežu.

b) ja ārkārtas vai kritiski apstākļi, kas liek tūlītēji rīkoties, neļauj veikt, attiecīgi, iepriekšēju informēšanu vai izskatīšanu, skartā Puse šajā pantā minētajās situācijās var nekavējoties piemērot drošības pasākumus, lai situāciju labotu, un tā tūlīt par to informē otru Pusi.

Par aizsardzības pasākumiem tūlīt ziņo Stabilizācijas un asociācijas padomei, un par tiem šajā padomē regulāri apspriežas, jo īpaši, lai izstrādātu grafiku to atcelšanai, tiklīdz apstākļi to ļauj.

6. Ja Kopiena, no vienas puses, vai Melnkalne, no otras puses, pakļauj administratīvām procedūrām, kā mērķis ir ātri sniegt informāciju par tirdzniecības plūsmu tendencēm, tādu produktu ievešanu, kuri varētu izraisīt šajā pantā minētās problēmas, tā par to informē otru Pusi.

42. pants
Klauzula par deficītu

1. Ja šās sadaļas noteikumu ievērošanas rezultātā:

a) rodas izvedošās Puses pārtikas produktu vai citu tai svarīgu ražojumu kritisks deficīts vai tā draudi, vai

b) notiek kāda ražojuma, attiecībā uz ko izvedošā Puse saglabā kvantitatīvus eksporta ierobežojumus, izvedmuitas nodokļus vai pasākumus, vai maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību, atpakaļizvešana uz kādu trešu valsti, un ja minētās situācijas izvedošajai Pusei rada vai varētu radīt ievērojamas grūtības,

šī Puse var veikt attiecīgus pasākumus saskaņā ar nosacījumiem un procedūrām, kas izklāstītas šajā pantā.

2. Izvēloties veicamos pasākumus, priekšroku dod tādiem, kas vismazāk traucē šā nolīguma darbību. Šos pasākumus piemēro tā, ka tie neizraisa tīšu vai nepamatotu diskrimināciju vienādos apstākļos vai slēptus tirdzniecības ierobežojumus, un tos atceļ, kad apstākļi vairs nepamato to saglabāšanu.

3. Pirms šā panta 1. punktā norādīto pasākumu veikšanas vai iespējami drīz, ja piemēro šā panta 4. punktu, Kopiena vai Melnkalne iesniedz Stabilizācijas un asociācijas padomei visu vajadzīgo informāciju, lai meklētu abām Pusēm pieņemamu risinājumu. Puses Stabilizācijas un asociācijas padomē var vienoties par līdzekļiem šo grūtību pārvarēšanai. Ja 30 dienu laikā no lietas nodošanas Stabilizācijas un asociācijas padomei nav panākta nekāda vienošanās, izvedošā Puse attiecībā uz konkrētā ražojuma izvešanu var veikt pasākumus atbilstīgi šim pantam.

4. Ja ārkārtas vai kritiski apstākļi, kas liek tūlītēji rīkoties, neļauj veikt, attiecīgi, iepriekšēju informēšanu vai izskatīšanu, Kopiena vai Melnkalne var nekavējoties piemērot drošības pasākumus, lai situāciju labotu, un tūlīt par to informē otru Pusi.

5. Par pasākumiem, ko piemēro saskaņā ar šo pantu, tūlīt ziņo Stabilizācijas un asociācijas padomei, un par tiem šajā padomē periodiski apspriežas, jo īpaši, lai izstrādātu grafiku to atcelšanai, tiklīdz apstākļi to ļauj.

43. pants
Valsts monopoli

Melnkalne pielāgo savus komerciālā rakstura valsts monopolus, lai nodrošinātu to, ka ceturtā gada beigās pēc šā nolīguma spēkā stāšanās starp Eiropas Savienības dalībvalstu un Melnkalnes valstspiederīgajiem nepastāv nekāda diskriminācija attiecībā uz apstākļiem, kādos preces iepērk un pārdod.

44. pants
Izcelsmes noteikumi

Ja vien šajā nolīgumā nav paredzēts citādi, 3. protokolā ir izstrādāti izcelsmes noteikumi šā nolīguma noteikumu piemērošanas nolūkos.

45. pants
Atļautie ierobežojumi

Šis nolīgums neliedz piemērot importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas balstās uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, cilvēku un dzīvnieku veselības un dzīvības aizsardzības vai augu aizsardzības apsvērumiem, valsts mākslas, vēstures vai arheoloģisko vērtību aizsardzības, kā arī intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem, vai noteikumiem par zeltu un sudrabu. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus tirdzniecībā starp pusēm.

46. pants
Nespēja nodrošināt administratīvo sadarbību

1. Puses vienojas, ka administratīvā sadarbība ir būtiski svarīga šajā sadaļā noteiktā preferenciālā režīma īstenošanai un kontrolei, un uzsver savu apņemšanos cīnīties pret pārkāpumiem un krāpšanu muitas un ar to saistītos jautājumos.

2. Ja kāda Puse uz objektīvas informācijas pamata konstatē nespēju nodrošināt administratīvo sadarbību un/vai atklāj pārkāpumus vai krāpšanu atbilstīgi šim pantam, attiecīgā Puse saskaņā ar šo pantu var pagaidu kārtā apturēt konkrētā preferenciālā režīma piemērošanu attiecīgajam ražojumam vai ražojumiem.

3. Šā panta nolūkos nespēja nodrošināt administratīvo sadarbību cita starpā nozīmē

a) atkārtotu nespēju izpildīt pienākumu pārbaudīt attiecīgā ražojuma vai ražojumu izcelsmes statusu;

b) atkārtotu atteikšanos veikt izcelsmes apliecinājuma pārbaudi un/vai paziņot tās rezultātus, vai nepamatotu kavēšanos ar šo darbību,

c) atkārtotu atteikšanos vai nepamatotu kavēšanos, iegūstot atļauju veikt administratīvas sadarbības uzdevumus, lai pārbaudītu dokumentu autentiskumu vai informācijas pareizību saistībā ar konkrētā preferenciālā režīma piešķiršanu.

Šā panta nolūkos pārkāpums vai krāpšana var tikt konstatēta arī tad, ja bez izskaidrojoša iemesla saistībā strauji palielinās preču imports, pārsniedzot otras Puses parasto ražošanas līmeni un eksporta jaudu, un šāds palielinājums ir saistīts ar objektīvu informāciju par pārkāpumiem vai krāpšanu.

4. Uz pagaidu apturēšanu attiecas šādi noteikumi.

a) Puse, kas uz objektīvas informācijas pamata konstatē nespēju nodrošināt administratīvo sadarbību un/vai atklāj pārkāpumus vai krāpšanu, par to tūlīt paziņo Stabilizācijas un asociācijas komitejai, sniedzot arī objektīvu informāciju, un, pamatojoties uz visu attiecīgo informāciju un objektīviem secinājumiem, uzsāk apspriešanos minētajā komitejā, lai rastu abām Pusēm pieņemamu risinājumu.

b) Ja Puses saskaņā ar iepriekš minēto ir uzsākušas apspriešanos Stabilizācijas un asociācijas komitejā un trīs mēnešu laikā pēc minētās paziņošanas nav spējušas vienoties par pieņemamu risinājumu, skartā Puse var pagaidu kārtā apturēt attiecīgajam ražojumam vai ražojumiem piemērojamo konkrēto preferenciālo režīmu. Par pagaidu apturēšanu tūlīt paziņo Stabilizācijas un asociācijas komitejai.

c) Šajā pantā paredzētā pagaidu apturēšana nepārsniedz to, kas nepieciešams skartās Puses finansiālo interešu aizsardzībai. Tā nepārsniedz sešu mēnešu periodu, kuru var pagarināt. Par pagaidu apturēšanu tūlīt pēc tās pieņemšanas paziņo Stabilizācijas un asociācijas komitejai. Par to periodiski apspriežas Stabilizācijas un asociācijas komitejā, jo īpaši, lai to atceltu, tiklīdz vairs nepastāv to pamatojošie apstākļi.

5. Vienlaikus ar paziņošanu Stabilizācijas un asociācijas komitejai atbilstīgi šā panta 4. punkta a) apakšpunktam skartā Puse publicē arī paziņojumu importētājiem *Oficiālajā Vēstnesī*. Šajā paziņojumā attiecībā uz konkrēto ražojumu jānorāda, ka uz objektīvas informācijas pamata ir atklāta nespēja nodrošināt administratīvo sadarbību un/vai atklāti pārkāpumi vai krāpšana.

47. pants

Ja kompetentās iestādes pielaiž būtiskas administratīvas kļūdas eksporta preferenciālās sistēmas pareizā vadībā, jo īpaši, piemērojot šim nolīgumam pievienotā 3. protokola noteikumus, un ja šīs kļūdas rezultātā iestājas sekas muitas nodokļu veidā, tā Puse, uz kuru šīs sekas attiecas, var lūgt Stabilizācijas un asociācijas padomei izskatīt iespēju pieņemt visus vajadzīgos pasākumus problēmas atrisināšanai.

48. pants

Šā nolīguma piemērošana neskar Kopienas tiesību aktu piemērošanu Kanāriju salām.

V SADAĻA
DARBA ŅĒMĒJU PĀRVIETOŠANĀS, UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA, PAKALPOJUMU SNIEGŠANA, KAPITĀLS

I NODAĻA
DARBA ŅĒMĒJU PĀRVIETOŠANĀS

49. pants

1. Ievērojot katrā dalībvalstī piemērojamos nosacījumus un kārtību,

   – attieksmē pret darba ņēmējiem, kas ir Melnkalnes valstspiederīgie un kas tiek likumīgi nodarbināti kādas dalībvalsts teritorijā, nepastāv nekāda diskriminācija dēļ valstspiederības attiecībā uz darba apstākļiem, atalgojumu vai atlaišanu, salīdzinot ar pašu valstspiederīgajiem;

   – kādā dalībvalstī likumīgi nodarbināta darba ņēmēja, izņemot sezonas darba ņēmējus un darba ņēmējus, kam piemēro divpusējos nolīgumus 47. panta nozīmē, ja vien šajos nolīgumos nav paredzēts citādi, likumīgi dzīvojošajam laulātajam un bērniem attiecīgā darba ņēmēja atļautajā nodarbinātības posmā ir piekļuve šīs dalībvalsts darba tirgum.

2. Melnkalne, ievērojot valstī piemērojamos nosacījumus un kārtību, nodrošina 1. punktā minēto attieksmi pret darba ņēmējiem, kuri ir kādas dalībvalsts valstspiederīgie un tiek likumīgi nodarbināti Melnkalnē, kā arī to laulātajiem un bērniem, kas likumīgi dzīvo Melnkalnē.

50. pants

1. Ņemot vērā stāvokli dalībvalstu darba tirgū, ievērojot to tiesību aktus un darba ņēmēju mobilitātes jomā tajās spēkā esošos noteikumus,

   – jāsaglabā un, ja iespējams, jāuzlabo mehānismi Melnkalnes darba ņēmēju esošās nodarbinātības iespējas, ko dalībvalstis nodrošinājušas saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem;

   – pārējās dalībvalstis izskata iespēju slēgt līdzīgus nolīgumus.

2. Pēc trīs gadiem Stabilizācijas un asociācijas padome izskata iespēju noteikt citus uzlabojumus, tostarp mehānismus piekļuvei profesionālajām mācībām, saskaņā ar dalībvalstīs spēkā esošajiem noteikumiem un procedūrām un ņemot vērā stāvokli dalībvalstu un Kopienas darba tirgos.

51. pants

1. Tiek izstrādāti noteikumi, Melnkalnes valstspiederīgo darba ņēmēju, kas tiek likumīgi nodarbināti kādas dalībvalsts teritorijā, un to ģimenes locekļu, kuri likumīgi uzturas šajā valstī, sociālās drošības sistēmu koordinēšanai. Šim nolūkam ar Stabilizācijas un asociācijas padomes lēmumu, kas nedrīkst ietekmēt nekādas tiesības vai pienākumus, kuri noteikti divpusējos nolīgumos, ja tie paredz labvēlīgāku attieksmi, tiek ieviesti šādi noteikumi:

   – šādu darba ņēmēju visi apdrošināšanas, nodarbinātības un uzturēšanās posmi dažādās dalībvalstīs tiek saskaitīti kopā pensiju un vecuma, invaliditātes un nāves ikgadējo pabalstu aprēķināšanai, kā arī šādu darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu medicīniskās aprūpes nodrošināšanai;

   – visa veida pensijas vai ikgadējie vecuma, nāves, nelaimes gadījuma darbā, arodslimības un to dēļ radušās invaliditātes pabalsti, izņemot pabalstus, kas nav atkarīgi no iemaksām, ir brīvi pārskaitāmi ar likmi, ko saskaņā ar likumu piemēro debitora dalībvalstī vai dalībvalstīs;

   – attiecīgie darba ņēmēji saņem ģimenes pabalstus iepriekš minētajiem ģimenes locekļiem.

2. Melnkalne nodrošina dalībvalstu valstspiederīgajiem darba ņēmējiem, kas tiek likumīgi nodarbināti kādas dalībvalsts teritorijā, un to ģimenes locekļiem, kuri likumīgi uzturas šajā valstī, līdzīgu attieksmi tai, kāda norādīta 1. punkta otrajā un trešajā ievilkumā.

II NODAĻA
TIESĪBAS VEIKT UZŅĒMĒJDARBĪBU

52. pants

Definīcijas

Šajā nolīgumā:

a) „Kopienas uzņēmums” vai, attiecīgi, „Melnkalnes uzņēmums” ir uzņēmums, kas izveidots atbilstoši kādas dalībvalsts vai, attiecīgi, Melnkalnes tiesību aktiem un kura juridiskā adrese, galvenā pārvalde vai galvenā uzņēmējdarbības vieta atrodas Kopienas vai, attiecīgi, Melnkalnes teritorijā. Tomēr, ja šim uzņēmumam, kas izveidots atbilstoši kādas dalībvalsts vai, attiecīgi, Melnkalnes tiesību aktiem, Kopienas vai, attiecīgi, Melnkalnes teritorijā ir tikai tā juridiskā adrese, to par Kopienas vai, attiecīgi, Melnkalnes uzņēmumu uzskata tādā gadījumā, ja tā darbība ir faktiski un ilgstoši saistīta ar kādas dalībvalsts vai, attiecīgi, Melnkalnes ekonomiku;

b) uzņēmuma „meitasuzņēmums” ir tāds uzņēmums, kura darbību faktiski kontrolē pirmais minētais uzņēmums;

c) uzņēmuma „filiāle” ir šķietami patstāvīga uzņēmējdarbības vieta bez juridiskas personas statusa, piemēram, mātesuzņēmuma atzars, kam ir sava pārvalde un

materiālais nodrošinājums, kas nepieciešams, lai kārtotu darījumus ar trešām pusēm tā, ka, lai gan trešās puses apzinās, ka vajadzības gadījumā ir iespējams nodrošināt juridisku saikni ar mātesuzņēmumu, kura galvenais birojs adrese ir ārvalstīs, tām tomēr nav jāvēršas tieši mātesuzņēmumā, bet visus darījumus iespējams veikt šajā atzara struktūrā;

d) „tiesības veikt uzņēmējdarbību" ir

i) attiecībā uz valstspiederīgajiem – tiesības veikt saimniecisku darbību kā pašnodarbinātām personām un izveidot uzņēmumus, kurus tie faktiski kontrolē. Valstspiederīgo pašnodarbinātā un uzņēmuma vadītāja statuss tiem nedod tiesības meklēt vai saņemt darbu darba tirgū, ne arī tiesības piekļūt citas Puses darba tirgum. Šīs nodaļas noteikumi neattiecas uz tiem, kas nav tikai un vienīgi pašnodarbināti;

ii) attiecībā uz Kopienas vai Melnkalnes uzņēmumiem – tiesības veikt saimniecisku darbību, izveidojot meitasuzņēmumus un filiāles Melnkalnē vai, attiecīgi, Kopienā;

e) „darbība" ir saimnieciskās darbības veikšana;

f) „saimnieciska darbība" principā ietver rūpnieciska, tirdznieciska un profesionāla rakstura darbības un amatnieku darbības;

g) „Kopienas valstspiederīgais" un „Melnkalnes valstspiederīgais" ir fiziska persona, kas ir kādas dalībvalsts vai, attiecīgi, Melnkalnes valstspiederīgais;

h) saistībā ar starptautisko jūras transportu, ietverot vairākveidu pārvadājumus, starp kuriem ir arī pārvadājums pa jūru, uz dalībvalstu vai Melnkalnes valstspiederīgajiem, kas reģistrēti ārpus Kopienas vai, attiecīgi, Melnkalnes, un kuģošanas sabiedrības, kuras reģistrētas ārpus Kopienas vai Melnkalnes un kuras kontrolē kādas dalībvalsts vai, attiecīgi, Melnkalnes valstspiederīgie, attiecas šās nodaļas un III nodaļas noteikumu priekšrocības, ja to kuģi ir reģistrēti konkrētajā dalībvalstī vai, attiecīgi, Melnkalnē saskaņā ar konkrētās valsts tiesību aktiem;

i) „finanšu pakalpojumi" ir VI pielikumā aprakstītās darbības. Stabilizācijas un asociācijas padome var paplašināt vai grozīt šā pielikuma darbības jomu.

53. pants

1. Melnkalne sekmē Kopienas uzņēmumu un valstspiederīgo darbības uzsākšanu tās teritorijā. Šim nolūkam tie ar šā nolīguma stāšanos spēkā nodrošina

i) attiecībā uz Kopienas uzņēmumu reģistrāciju Melnkalnes teritorijā – ne mazāk labvēlīgu attieksmi kā pret savas valsts uzņēmumiem vai kādas trešās valsts uzņēmumiem, piemērojot vislabāko;

ii) attiecībā uz Kopienas uzņēmumu meitasuzņēmumu un filiāļu darbību Melnkalnes teritorijā – pēc to reģistrācijas ne mazāk labvēlīgu attieksmi kā pret savas valsts uzņēmumiem un filiālēm vai kādas trešās valsts uzņēmuma meitasuzņēmumiem un filiālēm, piemērojot vislabāko.

2. Kopiena un tās dalībvalstis ar šā nolīguma stāšanos spēkā nodrošina

   i) attiecībā uz Melnkalnes uzņēmumu reģistrāciju – ne mazāk labvēlīgu attieksmi kā dalībvalstu attieksmi pret saviem uzņēmumiem vai kādas trešās valsts uzņēmumiem, piemērojot vislabāko;

   ii) attiecībā uz tās teritorijā reģistrētu Melnkalnes uzņēmumu meitasuzņēmumu un filiāļu darbību – ne mazāk labvēlīgu attieksmi kā pret dalībvalstu attieksmi pret saviem uzņēmumiem un filiālēm vai kādas trešās valsts uzņēmuma to teritorijā reģistrētiem meitasuzņēmumiem un filiālēm, piemērojot vislabāko;

3. Puses nepieņem nekādus jaunus diskriminējošus noteikumus vai pasākumus attiecībā uz Kopienas vai Melnkalnes uzņēmumu reģistrāciju to teritorijā vai saistībā ar to darbību pēc reģistrācijas, salīdzinot ar pašu uzņēmumiem.

4. Četrus gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Stabilizācijas un asociācijas padome izstrādā kārtību, kādā minētos noteikumus attiecina arī uz Kopienas un Melnkalnes valstspiederīgo reģistrāciju, lai tie varētu veikt saimniecisku darbību kā pašnodarbinātas personas.

5. Neskarot šā panta noteikumus,

   a) Kopienas uzņēmumu meitasuzņēmumiem un filiālēm ar šā nolīguma stāšanos spēkā ir tiesības Melnkalnē izmantot un īrēt nekustamo īpašumu;

   b) Kopienas uzņēmumu meitasuzņēmumiem un filiālēm no dienas, kad stājas spēkā šis nolīgums, ir tiesības arī iegūt un izmantot īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu, tāpat kā Melnkalnes uzņēmumiem, un attiecībā uz sabiedrisko īpašumu/kopējas intereses īpašumu – tādas pašas tiesības, kādas ir attiecīgi Melnkalnes uzņēmumiem, ja šīs tiesības ir nepieciešamas, lai veiktu saimniecisko darbību, kuras veikšanai tās reģistrētas.

54. pants

1. Izņemot VI pielikumā aprakstītos finanšu pakalpojumus, Puses, ievērojot 56. panta noteikumus, var regulēt uzņēmumu un valstspiederīgo reģistrāciju un darbību to teritorijā, ciktāl šie noteikumi nav diskriminējoši pret otras Puses uzņēmumiem un valstspiederīgajiem salīdzinājumā ar pašu uzņēmumiem un valstspiederīgajiem.

2. Attiecībā uz finanšu pakalpojumiem, neskarot citus šā nolīguma noteikumus, Pusēm nedrīkst liegt veikt pasākumus piesardzības apsvērumu dēļ, tostarp pasākumus ieguldītāju, noguldītāju, apdrošinājuma ņēmēju un personu, pret kurām finanšu pakalpojumu sniedzējam ir fiduciārs pienākums, aizsardzībai, vai pasākumus, lai nodrošinātu finanšu sistēmas integritāti un stabilitāti. Šādus pasākumus Puses nevar izmantot kā veidu, lai izvairītos no saviem pienākumiem atbilstīgi nolīgumam.

3. Neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka Pusei būtu pienākums izpaust ziņas, kas attiecas uz klientu darījumiem un rēķiniem, vai jebkādu konfidenciālu vai īpašuma informāciju, kas ir publisku iestāžu rīcībā.

55. pants

1. Neskarot pretējos noteikumus, kas ietverti daudzpusējā nolīgumā par Eiropas kopējās aviācijas telpas (*ECAA*) izveidi, šīs nodaļas noteikumi neattiecas uz aviopārvadājumu pakalpojumiem, pārvadājumu pakalpojumiem pa iekšējiem ūdensceļiem un jūras kabotāžas pakalpojumiem.

2. Stabilizācijas un asociācijas padome var izdarīt ieteikumus attiecībā uz uzņēmējdarbības sākšanas un turpināšanas uzlabošanu 1. punkta aptvertajās jomās.

56. pants

1. Šā nolīguma 53. un 54. panta noteikumi nekavē jebkuru Pusi piemērot īpašus noteikumus attiecībā uz tādu otras Puses uzņēmumu, kas nav juridiski izveidoti pirmās Puses teritorijā, filiāļu reģistrāciju un darbību to teritorijā, pamatojoties uz juridiskām vai tehniskām atšķirībām starp šīm filiālēm salīdzinājumā ar tādu uzņēmumu filiālēm, kas ir juridiski izveidoti tās teritorijā vai – attiecībā uz finanšu pakalpojumiem – piesardzības apsvērumu dēļ.

2. Atšķirīga attieksme nepārsniedz to, kas ir obligāti nepieciešams sakarā ar šādām juridiskām vai tehniskām atšķirībām, vai – attiecībā uz finanšu pakalpojumiem – piesardzības apsvērumu dēļ.

57. pants

Lai Kopienas valstspiederīgie un Melnkalnes valstspiederīgie varētu vieglāk sākt un veikt regulētu profesionālu darbību Melnkalnē un, attiecīgi, Kopienā, Stabilizācijas un asociācijas padome izskata, kādi pasākumi jāveic kvalifikāciju savstarpējai atzīšanai. Tā var veikt visus šim nolūkam vajadzīgos pasākumus.

58. pants

1. Kopienas uzņēmumam vai Melnkalnes uzņēmumam, kas reģistrēts Melnkalnes Republikas vai, attiecīgi, Kopienas teritorijā, saskaņā ar reģistrācijas valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem ir tiesības Melnkalnes Republikas vai, attiecīgi, Kopienas teritorijā pašam vai ar meitasuzņēmumu vai filiāļu starpniecību nodarbināt darbiniekus, kuri ir Kopienas dalībvalstu vai, attiecīgi, Melnkalnes valstspiederīgie, ja šie darbinieki ir pamata darbinieki atbilstīgi definīcijai 2. punktā un ja viņus nodarbina tikai šie uzņēmumi, meitasuzņēmumi vai filiāles. Šo darbinieku uzturēšanās un darba atļaujas aptver tikai minēto nodarbinātības periodu.

2. Minēto uzņēmumu, turpmāk tekstā – „organizāciju”, pamata darbinieki ir „darbinieki, kas pārcelti darbā citā uzņēmuma struktūrā” saskaņā ar definīciju c) apakšpunktā turpmāk uzskaitītajās kategorijās, ja organizācija ir juridiska persona un attiecīgās personas (izņemot akciju kontrolpaketes īpašniekus) vismaz vienu gadu tieši pirms šādas pārcelšanas ir tajā strādājušas vai bijušas tās līdzdalībnieki:

   a) personas, kas organizācijā ieņem vadošus amatus un tieši vada uzņēmuma pārvaldi, un ko vispārīgi uzrauga vai vada uzņēmuma valde vai akcionāru padome, vai līdzvērtīga struktūra, tostarp

   – veic uzņēmuma struktūras vai apakšstruktūras vadību,

– veic uzraudzību un kontroli pār citu pārraudzības, profesionālo vai vadošo darbinieku darbu,

– var personīgi pieņemt darbā un atlaist no darba vai ieteikt pieņemt darbā, atlaist no darba vai veikt citas ar personālu saistītas darbības;

b) personas, kas strādā organizācijā un kam ir īpašas zināšanas, kuras ir būtiskas saistībā ar uzņēmuma darbību, pētījumu aparatūru, metodēm vai vadību. Šādu zināšanu novērtējumā var atspoguļot ne tikai zināšanas, kas ir specifiskas konkrētajam uzņēmumam, bet arī augstu kvalifikāciju saistībā ar darba vai aroda veidu, kam nepieciešamas specifiskas tehniskas zināšanas, ieskaitot piederību akreditētai profesijai;

c) „darbinieks, kas pārcelts darbā citā uzņēmuma struktūrā" ir fiziska persona, kas strādā organizācijā vienas Puses teritorijā un saimnieciskās darbības veikšanai uz laiku tiek pārcelta darbā otras Puses teritorijā; attiecīgās organizācijas galvenajai uzņēmējdarbības vietai jābūt kādas Puses teritorijā, un darbiniekam jātiek pārceltam uz šās organizācijas uzņēmuma filiāli vai meitasuzņēmumu, kas faktiski veic saimniecisko darbību otras Puses teritorijā.

3. Melnkalnes un, attiecīgi, Kopienas valstspiederīgajiem tiek atļauta iebraukšana un īslaicīga uzturēšanās Kopienas vai, attiecīgi, Melnkalnes teritorijā, ja šie uzņēmumu pārstāvji ir personas, kas uzņēmumā ieņem vadošus amatus saskaņā ar definīciju 2. punkta a) apakšpunktā un ir atbildīgas par Kopienas meitasuzņēmuma vai filiāles vai Melnkalnes meitasuzņēmuma vai filiāles izveidi kādā dalībvalstī vai, attiecīgi, Melnkalnē, un ja

– šie pārstāvji nav iesaistīti tiešā pārdošanā vai pakalpojumu sniegšanā un saņem atlīdzību no avota, kas atrodas teritorijā, kur reģistrēts uzņēmums, un

– uzņēmuma galvenā uzņēmējdarbības vieta ir ārpus Kopienas vai, attiecīgi, Melnkalnes, un tai šajā dalībvalstī vai, attiecīgi, Melnkalnē nav citas pārstāvniecības, biroja, filiāles vai meitasuzņēmuma.

III NODAĻA
PAKALPOJUMU SNIEGŠANA

59. pants

1. Kopiena un Melnkalne apņemas saskaņā ar turpmāk izstrādātajiem nosacījumiem veikt vajadzīgos pasākumus, lai pakāpeniski ļautu sniegt pakalpojumus Kopienas uzņēmumiem, Melnkalnes uzņēmumiem vai Kopienas vai Melnkalnes valstspiederīgajiem, kas reģistrēti kādā Pusē, kura nav tā Puse, kur atrodas tā persona, kam pakalpojumi paredzēti.

2. Vienlaikus ar 1. punktā minēto liberalizācijas procesu, Puses atļauj pagaidu pārvietošanos fiziskām personām, kas sniedz pakalpojumu vai kas strādā pie pakalpojumu sniedzēja kā pamata darbinieki atbilstīgi definīcijai 58. pantā, tostarp

fiziskām personām, kuras pārstāv Kopienas vai Melnkalnes uzņēmumu vai valstspiederīgo un vēlas īslaicīgi iebraukt, lai veiktu sarunas par pakalpojumu pārdošanu vai slēgtu nolīgumus par pakalpojumu pārdošanu šā pakalpojumu sniedzēja vārdā, ja šie pārstāvji paši neveic tiešu pārdošanu vai pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem.

3. Četrus gadus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Stabilizācijas un asociācijas padome pieņem vajadzīgos pasākumus, lai pakāpeniski īstenotu 1. punkta noteikumus. Tiek ņemts vērā Pušu sasniegtais tiesību aktu tuvināšanā.

60. pants

1. Puses neveic nekādus pasākumus vai darbības, kas ievērojami vairāk ierobežo Kopienas vai Melnkalnes valstspiederīgajiem vai uzņēmumiem, kuri reģistrēti kādā Pusē, kas nav tā Puse, kurā atrodas tā persona, kam pakalpojumi paredzēti, apstākļus pakalpojumu sniegšanai salīdzinājumā ar stāvokli dienā pirms šā nolīguma stāšanās spēkā.

2. Ja kāda Puse uzskata, ka pasākumi, ko otra Puse ieviesusi kopš šā nolīguma stāšanās spēkā, rada apstākļus, kuri lielākā mērā ierobežo pakalpojumu sniegšanu, nekā tas bijis šā nolīguma spēkā stāšanās dienā, pirmā minētā Puse var uzaicināt otru Pusi uzsākt apspriešanos.

61. pants

Transporta pakalpojumu sniegšanai starp Kopienu un Melnkalni piemēro šādus noteikumus.

1. Attiecībā uz iekšzemes transportu 4. protokolā ir izstrādāti noteikumi, ko piemēro Pušu attiecībām, lai nodrošinātu, jo īpaši, neierobežotu autotransporta tranzīta plūsmu cauri Melnkalnei un visai Kopienai, nediskriminācijas principa efektīvu piemērošanu un pakāpenisku Melnkalnes transporta tiesību aktu saskaņošanu ar attiecīgajiem Kopienas tiesību aktiem.

2. Attiecībā uz starptautisko jūras transportu Puses apņemas efektīvi piemērot principu par neierobežotu piekļuvi starptautiskajam tirgum un tirdzniecībai uz komerciāliem apsvērumiem, kā arī ievērot starptautiskās un Eiropas saistības attiecībā uz drošības un vides standartiem.

   Puses apliecina apņemšanos veidot brīvu konkurences vidi kā starptautiskā jūras transporta būtisku sastāvdaļu.

3. Piemērojot 2. punkta principus, Puses

   a) neievieš kravas sadalīšanas klauzulas turpmākos divpusējos nolīgumos ar trešām valstīm;

   b) ar šā nolīguma stāšanos spēkā atceļ visus vienpusējus pasākumus un administratīvus, tehniskus un citus šķēršļus, kas varētu ierobežot brīvu pakalpojumu sniegšanu starptautiskajā jūras transportā vai ieviest diskrimināciju tajā;

c) katra Puse kuģiem, kurus izmanto otras Puses valstspiederīgie vai uzņēmumi, nodrošina ne mazāk labvēlīgu režīmu kā to, ko nodrošina saviem kuģiem attiecībā uz piekļuvi ostām, kuras atvērtas starptautiskajai tirdzniecībai, šo ostu infrastruktūras un ostu palīgpakalpojumu izmantošanai, kā arī attiecībā uz saistītajām maksām un nodevām, muitu, piestātņu sadalījumu un iekraušanas un izkraušanas iekārtām.

4. Lai nodrošinātu transporta starp Pušu teritorijām, kas pielāgots to tirdznieciskajām vajadzībām, koordinētu attīstību un pakāpenisku liberalizāciju, nosacījumus par abpusēju tirgus piekļuvi aviotransporta jomā izstrādā Nolīgumā par Eiropas kopējās aviācijas telpas (*ECAA*) izveidi.

5. Līdz 4. punktā minēto nolīgumu slēgšanai, Puses neveic nekādus pasākumus vai darbības, kas uzliek lielākus ierobežojumus vai veido diskrimināciju salīdzinājumā ar stāvokli pirms šā nolīguma stāšanās spēkā.

6. Melnkalne pielāgo savus tiesību aktus, tostarp administratīvos, tehniskos un citus noteikumus, Kopienas tiesību aktiem, kas ir spēkā gaisa, jūras iekšzemes ūdensceļu transporta un iekšzemes transporta jomā, ciktāl tas ļauj panākt liberalizāciju un savstarpēju piekļuvi Pušu tirgiem un atvieglo pasažieru un preču kustību.

7. Vienlaikus ar virzību uz šajā nodaļā nosprausto mērķu sasniegšanu Stabilizācijas un asociācijas padome izskata iespējas, kā radīt apstākļus, lai uzlabotu brīvību sniegt aviotransporta, iekšzemes un iekšzemes ūdensceļu transporta pakalpojumus.

IV NODAĻA
KĀRTĒJIE MAKSĀJUMI UN KAPITĀLA APRITE

62. pants

Saskaņā ar VIII pantu Starptautiskā valūtas fonda Statūtos Puses apņemas atļaut maksājumus un pārskaitījumus brīvi konvertējamā valūtā saistībā ar kārtējo maksājumu bilanci starp Kopienu un Melnkalni.

63. pants

1. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā ar šā nolīguma stāšanos spēkā Puses nodrošina brīvu apriti kapitālam saistībā ar tiešiem ieguldījumiem uzņēmumos, kas izveidoti saskaņā ar uzņēmējas valsts tiesību aktiem, un ieguldījumiem, kuri veikti saskaņā ar V sadaļas II nodaļas noteikumiem, kā arī šo ieguldījumu un to radītās peļņas pārvēršanu likvīdos līdzekļos vai repatriāciju.

2. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā ar šā nolīguma stāšanos spēkā Puses nodrošina brīvu apriti kapitālam saistībā ar kredītiem, kas paredzēti tirdznieciskiem darījumiem vai pakalpojumu sniegšanai, kur piedalās kādas Puses iedzīvotājs, kā arī ar finanšu aizdevumiem un kredītiem, kuru maksājuma termiņš pārsniedz vienu gadu.

3. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Melnkalne nodrošina ES valstspiederīgajiem, kuri iegādājas nekustamo īpašumu tās teritorijā, tādu pašu režīmu kā saviem valstspiederīgajiem.

4. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Kopiena un Melnkalne nodrošina arī brīvu apriti kapitālam saistībā ar ieguldījumu portfeļiem un finanšu aizdevumiem un kredītiem, kuru maksājuma termiņš nepārsniedz vienu gadu.

5. Neskarot 1. punktu, Puses neievieš nekādus jaunus ierobežojumus kapitāla apritei un kārtējiem maksājumiem starp Kopienas un Melnkalnes iedzīvotājiem, un negroza esošos noteikumus, lai tie kļūtu lielākā mērā ierobežojoši.

6. Neskarot 62. panta un šā panta noteikumus, ja ārkārtas apstākļos kapitāla brīva aprite starp Kopienu un Melnkalni izraisa vai draud izraisīt nopietnas grūtības valūtas maiņas kursa politikas vai monetārās politikas darbībai Kopienā vai Melnkalnē, Kopiena un, attiecīgi, Melnkalne var veikt aizsardzības pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti starp Kopienu un Melnkalni uz laika posmu, kas nepārsniedz 6 mēnešus, ja šādi pasākumi ir noteikti vajadzīgi.

7. Nekas minētajos noteikumos neierobežo Pušu uzņēmēju tiesības izmantot labvēlīgākus noteikumus, kas, iespējams, paredzēti esošos divpusējos vai daudzpusējos nolīgumos, kuros iesaistītas šā nolīguma Puses.

8. Puses savstarpēji apspriežas, lai atvieglinātu kapitāla apriti starp Kopienu un Melnkalni nolūkā veicināt šā nolīguma mērķu sasniegšanu.

64. pants

1. Pirmā gada laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Kopiena un Melnkalne veic pasākumus, kas ļauj panākt vajadzīgos apstākļus Kopienas noteikumu par kapitāla brīvu apriti turpmākai pakāpeniskai piemērošanai.

2. Otrā gada beigās pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Stabilizācijas un asociācijas padome nosaka kārtību, kādā Melnkalne pilnībā piemēro Kopienas noteikumus par kapitāla brīvu apriti.

V NODAĻA
VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

65. pants

1. Šās sadaļas noteikumus piemēro ar ierobežojumiem, ko pamato ar sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības apsvērumiem.

2. Tos nepiemēro darbībām, kas jebkuras Puses teritorijā, lai arī epizodiski, ir saistītas ar valsts varas īstenošanu.

66. pants

Šās sadaļas nolūkos nekas šajā nolīgumā neliedz Pusēm piemērot savus tiesību aktus un noteikumus par fizisku personu iebraukšanu un uzturēšanos, darbu, darba apstākļiem un

fizisku personu reģistrāciju un pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši attiecībā uz uzturēšanās atļaujas piešķiršanu, atjaunošanu vai atteikšanos šādu atļauju izsniegt, ja tās tos nepiemēro tādā veidā, ka tiek atceltas vai pasliktinās priekšrocības, kas jebkurai no Pusēm ir paredzētas saskaņā ar kādu konkrētu šā nolīguma noteikumu. Šis noteikums neskar 65. panta piemērošanu.

67. pants

Šās sadaļas noteikumi attiecas arī uz uzņēmumiem, kuri kopīgi pieder tikai Melnkalnes uzņēmumiem vai Melnkalnes valstspiederīgajiem un Kopienas uzņēmumiem vai valstspiederīgajiem un atrodas to kontrolē.

68. pants

1. Vislielākās labvēlības režīms, ko nodrošina saskaņā ar šās sadaļas noteikumiem, neattiecas uz nodokļu atvieglojumiem, ko Puses piešķir vai piešķirs nākotnē, pamatojoties uz nolīgumiem, kuru mērķis ir novērst nodokļu dubultu uzlikšanu, vai uz citiem ar nodokļiem saistītiem pasākumiem.

2. Nekas šajā sadaļā neliedz Pusēm pieņemt vai ieviest pasākumus, kuru mērķis ir novērst izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, atbilstīgi nodokļu noteikumiem nolīgumos par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu vai citiem ar nodokļiem saistītiem pasākumiem, vai valsts nodokļu tiesību aktiem.

3. Nekas šajā sadaļā neliedz dalībvalstīm vai Melnkalnei, piemērojot to nodokļu tiesību aktu attiecīgos noteikumus, piemērot dažādus nosacījumus tādiem nodokļu maksātājiem, kas neatrodas vienādā stāvoklī, īpaši attiecībā uz to dzīvesvietu.

69. pants

1. Puses cik vien iespējams cenšas izvairīties no ierobežojumu uzlikšanas, tostarp no ierobežojumiem saistībā ar importu maksājumu bilances nolūkā. Puse, kas šādus pasākumus ievieš, iespējami drīz iesniedz otrai Pusei to atcelšanas grafiku.

2. Ja vienai vai vairākām dalībvalstīm vai Melnkalnei ir nopietnas maksājumu bilances problēmas vai tās drīzumā rasties, Kopiena vai, attiecīgi, Melnkalne saskaņā ar PTO nolīguma noteikumiem pieņem ierobežojošus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz importu, kuru ilgums ir ierobežots un kuri nedrīkst pārsniegt maksājumu bilances problēmu risināšanai nepieciešamos pasākumus. Kopiena un Melnkalne par to tūlīt informē otru Pusi.

3. Ierobežojoši pasākumi neattiecas uz pārskaitījumiem saistībā ar ieguldījumiem un jo īpaši uz investētu vai reinvestētu summu un ienākumu no šīm summām repatriāciju.

70. pants

Šīs sadaļas noteikumus pakāpeniski pielāgo, īpaši ņemot vērā prasības Vispārējās vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību (VVPT) V pantā.

71. pants

Šā nolīguma noteikumi netraucē nevienai Pusei piemērot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nepieļautu, ka šā nolīguma noteikumus izmanto, lai apietu tās pasākumus attiecībā uz trešās valsts piekļuvi tās tirgum.

VI SADAĻA
TIESĪBU AKTU TUVINĀŠANA, TO IEVIEŠANA UN KONKURENCES NOTEIKUMI

72. pants

1. Puses atzīst, cik svarīgi ir tuvināt esošos Melnkalnes tiesību aktus Kopienas tiesību aktiem un tos efektīvi īstenot. Melnkalne cenšas nodrošināt, lai tās pašreizējie un nākotnes tiesību akti tiktu pakāpeniski pielāgoti Kopienas *acquis*. Melnkalne nodrošina savu esošo un nākotnē pieņemto tiesību aktu pienācīgu īstenošanu un ieviešanu.

2. Tiesību aktu tuvināšana sākas šā nolīguma parakstīšanas dienā, un to līdz šā nolīguma 8. pantā definētā pārejas perioda beigām pakāpeniski attiecina uz visiem Kopienas *acquis* elementiem, kas minēti šajā nolīgumā.

3. Pirmajā posmā tiesību aktu tuvināšana attiecas uz iekšējā tirgus *acquis* pamatelementiem, ietverot tiesību aktus finanšu nozarē, tieslietu, brīvības un drošības, kā arī ar tirdzniecību saistītās jomās. Turpmākajā posmā Melnkalne pievērsīsies pārējām *acquis* daļām.

   Tuvināšana notiek saskaņā ar programmu, kas jāpieņem, vienojoties Eiropas Kopienu Komisijai un Melnkalnei.

4. Melnkalne pēc vienošanās ar Eiropas Kopienu Komisiju nosaka arī kārtību, kādā tiek pārraudzīta nepieciešamo tiesību aktu tuvināšanas un tiesību aktu ieviešanas pasākumu īstenošana.

73. pants
Konkurence un citi ekonomikas noteikumi

1. Ar pareizu nolīguma darbību nav savienojamas šādas parādības, ja tās var skart tirdzniecību starp Kopienu un Melnkalni:

   i) visi tādi nolīgumi starp uzņēmumiem, tādi uzņēmumu apvienību lēmumi un tādas saskaņotas darbības starp uzņēmumiem, kuru mērķis ir novērst, ierobežot vai kropļot konkurenci;

ii) tas, ka viens vai vairāki uzņēmumi ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli visā Kopienas vai Melnkalnes teritorijā vai ievērojamā tās daļā;

iii) jebkurš valsts atbalsts, kas izkropļo vai draud izkropļot konkurenci, dodot priekšrocības dažiem uzņēmumiem vai konkrētām precēm.

2. Darbības, kas ir pretrunā ar šo pantu, izvērtē, pamatojoties uz kritērijiem Kopienas konkurences noteikumu piemērošanā, īpaši Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81., 82., 86. un 87. pantu un Kopienas iestāžu pieņemtiem skaidrojošiem aktiem.

3. Puses nodrošina, ka savā darbībā neatkarīgai valsts iestādei tiek piešķirtas pilnvaras šā panta 1. punkta i) un ii) apakšpunkta pilnīgai ieviešanai attiecībā uz privātiem un valsts uzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas tiesības.

4. Melnkalne izveido savā darbībā neatkarīgu iestādi, kurai tiek piešķirtas vajadzīgās pilnvaras šā panta 1. punkta iii) apakšpunkta pilnīgai ieviešanai viena gada laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā. Šī iestāde ir tiesīga, cita starpā, piešķirt atļaujas valsts atbalsta shēmām un individuālā atbalsta subsīdijām saskaņā ar šā panta 2. punktu, kā arī pieprasīt atmaksāt nelikumīgi piešķirtu valsts atbalstu.

5. Kopiena, no vienas puses, un Melnkalne, no otras puses, nodrošina pārredzamību valsts atbalsta jomā, cita starpā iesniedzot citām Pusēm regulāru gada pārskatu vai līdzvērtīgu dokumentu, kurā ievērotas Kopienas apsekojuma par valsts atbalstu metodes un izklāsts. Pēc kādas Puses lūguma otra Puse sniedz informāciju par konkrētiem valsts atbalsta gadījumiem.

6. Melnkalne izveido visaptverošu sarakstu ar valsts atbalsta shēmām, kuras ieviestas līdz 4. punktā minētās iestādes izveidošanai, un pielāgo šīs atbalsta shēmas šā panta 2. punktā minētajiem kritērijiem tādā laika posmā, kas nepārsniedz četrus gadus no šā nolīguma stāšanās spēkā.

7. a) Piemērojot 1. punkta iii) apakšpunktu, Puses atzīst, ka pirmo četru gadu laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā Melnkalnes piešķirto valsts atbalstu izvērtē, ņemot vērā to, ka Melnkalni uzskata par teritoriju, kas ir identiska tām teritorijām, kuras aprakstītas Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā;

b) četru gadu laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā Melnkalne iesniedz Eiropas Kopienu Komisijai informāciju par tās IKP uz vienu iedzīvotāju, saskaņojot tos *NUTS* II līmenī. Šā panta 4. punktā minētā iestāde un Eiropas Kopienu Komisija tad kopā izskata Melnkalnes reģionu atbilstību un ar to saistīto maksimālo atbalsta intensitāti, lai izstrādātu reģionālā atbalsta karti saskaņā ar attiecīgajām Kopienas pamatnostādnēm.

8. Attiecīgi 5. protokolā ir paredzēti noteikumi par valsts atbalstu tērauda rūpniecības nozarē. Šajā protokolā ir iekļauti noteikumi, ko piemēro, ja pārstrukturēšanas atbalsts tiek piešķirts tērauda rūpniecības nozarē. Tajā uzsvērts šāda atbalsta izņēmuma raksturs un apstāklis, ka šāds atbalsts būs ierobežots laikā un saistīts ar jaudas samazinājumu, ievērojot iespējamības programmas.

9. Attiecībā uz produktiem II sadaļas IV nodaļā:

- nepiemēro 1. punkta iii) apakšpunktu;

- jebkura prakse, kas ir pretrunā 1. punkta i) apakšpunktam, ir jāvērtē saskaņā ar Kopienas noteiktajiem kritērijiem, ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 36. un 37. pantu, un īpašus Kopienas instrumentus, kuri ir pieņemti uz šā pamata.

10. Ja kāda Puse uzskata, ka konkrēta darbība nav savienojama ar šā panta 1. punkta noteikumiem, tā pēc apspriešanās Stabilizācijas un asociācijas padomē vai pēc trīsdesmit darba dienām pēc jautājuma nodošanas šādai apspriešanai var veikt pienācīgus pasākumus. Nekas šajā pantā netraucē un neskar to, ka Kopiena vai Melnkalne var veikt antidempinga vai kompensācijas pasākumus saskaņā ar attiecīgajiem pantiem 1994. gada VVTT un PTO nolīgumā par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem vai attiecīgi ar to saistītos valsts tiesību aktos.

74. pants
Publiskie uzņēmumi

Trešā gada beigās pēc šā nolīguma stāšanās spēkā Melnkalne piemēro valsts uzņēmumiem un tiem uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas un ekskluzīvas tiesības, Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā izklāstītos principus, īpaši atsaucoties uz 86. pantu.

Valsts uzņēmumu īpašās tiesības pārejas posmā neietver iespēju ieviest kvantitatīvus ierobežojumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību attiecībā uz Kopienas importu Melnkalnē.

75. pants
Intelektuālais, rūpnieciskais un komerciālais īpašums

1. Atbilstīgi šā panta un VII pielikuma noteikumiem Puses apliecina, cik svarīgi tām ir nodrošināt adekvātu un efektīvu intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma tiesību aizsardzību un piemērošanu.

2. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Puses viena otrai nodrošina tādu attieksmi pret uzņēmumiem un valstspiederīgajiem attiecībā uz intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma tiesību atzīšanu un aizsardzību, kas nav mazāk labvēlīga kā tā, ko tās nodrošina pret trešām valstīm saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem.

3. Melnkalne veic visus vajadzīgos pasākumus, lai ne vēlāk kā pēc pieciem gadiem no šā nolīguma stāšanās spēkā garantētu tādu intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma tiesību aizsardzības līmeni, kas ir līdzīgs Kopienas līmenim, ietverot efektīvus līdzekļus šo tiesību ieviešanai.

4. Melnkalne minētajā laikposmā apņemas pievienoties VII pielikumā minētajām daudzpusējām konvencijām par intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma tiesībām. Stabilizācijas un asociācijas padome var lemt noteikt par pienākumu Melnkalnei pievienoties konkrētām daudzpusējām konvencijām šajā jomā.

5. Ja intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma jomā rodas problēmas, kas skar tirdzniecības apstākļus, tās kādas Puses lūguma nekavējoties tiek izskatītas Stabilizācijas un asociācijas padomē, lai panāktu abpusēji apmierinošus risinājumus.

76. pants
Valsts iepirkums

3. Kopiena un Melnkalne uzskata, ka būtu vēlams atvērt konkurencei valsts pasūtījuma līgumu piešķiršanu, pamatojoties uz nediskriminācijas un savstarpīguma principiem, īpaši ievērojot PTO noteikumus.

4. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Melnkalnes uzņēmumiem neatkarīgi no tā, vai tie ir reģistrēti Kopienā, nodrošina piekļuvi līgumtiesību piešķiršanas procedūrām Kopienā atbilstīgi Kopienas iepirkuma noteikumiem tādā režīmā, kas ir ne mazāk labvēlīgs kā pret Kopienas uzņēmumiem.

   Minētos noteikumus piemēro arī līgumiem sabiedrisko pakalpojumu jomā, kad Melnkalnes valdība ir pieņēmusi tiesību aktus, ar kuriem šajā jomā ievieš Kopienas noteikumus. Kopiena periodiski pārbauda, vai Melnkalne patiešām ir pieņēmusi šādus tiesību aktus.

5. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Kopienas uzņēmumiem, kas Melnkalnē reģistrēti saskaņā ar V sadaļas II nodaļas noteikumiem, piešķir piekļuvi līgumtiesību piešķiršanas procedūrām Melnkalnē tādā režīmā, kas ir ne mazāk labvēlīgs kā pret Melnkalnes uzņēmumiem.

6. Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Kopienas uzņēmumiem, kas nav reģistrēti Melnkalnē, tiek nodrošināta piekļuve līgumtiesību piešķiršanas procedūrām Melnkalnē tādā režīmā, kas ir ne mazāk labvēlīgs kā pret Melnkalnes uzņēmumiem.

7. Stabilizācijas un asociācijas padome periodiski izskata iespēju, ka Melnkalne paredz visiem Kopienas uzņēmumiem piekļuvi līgumtiesību piešķiršanas procedūrām Melnkalnē. Melnkalne katru gadu iesniedz Stabilizācijas un asociācijas padomei pārskata ziņojumu par pasākumiem, ko tā veikusi, lai veicinātu pārredzamību un nodrošinātu lēmumu efektīvu tiesisku pārskatīšanu valsts pasūtījumu jomā.

8. Ar valsts pasūtījuma līgumu izpildi saistītai reģistrācijai, darbībai, pakalpojumu sniegšanai starp Kopienu un Melnkalni, kā arī attiecībā uz darbaspēka nodarbināšanu un pārvietošanos piemēro 49. līdz 64. panta noteikumus.

77. pants
Standartizācija, metroloģija, akreditācija un atbilstības novērtēšana

1. Melnkalne veic vajadzīgos pasākumus, lai pakāpeniski panāktu atbilstību Kopienas tehniskajiem noteikumiem un Eiropas standartizācijas, metroloģijas, akreditācijas un atbilstības novērtēšanas procedūrām.

2. Šim nolūkam Puses cenšas:

   – veicināt Kopienas tehnisko noteikumu, Eiropas standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru izmantošanu;

   – sniegt palīdzību, lai veicinātu kvalitātes infrastruktūras attīstību standartizācijas, metroloģijas, akreditācijas un atbilstības novērtēšanas jomā;

– veicināt Melnkalnes līdzdalību to organizāciju darbā, kuru darbība saistīta ar standartiem, atbilstības novērtēšanu, metroloģiju un līdzīgām funkcijām (piemēram, *CEN, CENELEC, ETSI, EA, WELMEC, EUROMET*, utt.);

– ja vajadzīgs, noslēgt nolīgumu par atbilstības novērtēšanas un rūpniecisko izstrādājumu pieņemamību pēc tam, kad Melnkalnes tiesību akti un procedūras būs pietiekami saskaņotas ar Kopienas tiesību aktiem un procedūrām, kā arī būs pieejamas speciālas zināšanas.

78. pants
Patērētāju aizsardzība

Puses sadarbojas, lai pielāgotu Melnkalnes patērētāju aizsardzības standartus Kopienas standartiem. Efektīva patērētāju tiesību aizsardzība nepieciešama, lai nodrošinātu tirgus ekonomikas pareizu darbību, un šī aizsardzība atkarīga no administratīvās infrastruktūras attīstības, nodrošinot tirgus uzraudzību un tiesību aktu ieviešanu šajā jomā.

Šim nolūkam un ņemot vērā kopīgās intereses, Puses veicina un nodrošina

– aktīva patērētāju tiesību aizsardzības politiku saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, tostarp informētības līmeņa palielināšanu un neatkarīgu organizāciju izveidi;

– Melnkalnes patērētāju aizsardzības tiesību aktu saskaņošanu ar spēkā esošajiem attiecīgajiem Kopienas tiesību aktiem;

– efektīvu patērētāju tiesību juridisko aizsardzību, lai uzlabotu patēriņa preču kvalitāti un saglabātu pienācīgus drošības standartus;

– noteikumu uzraudzību, ko veic kompetentās iestādes, un tiesu pieejamības nodrošināšanu strīda gadījumā;

– informācijas apmaiņu par bīstamiem produktiem.

79. pants
Darba apstākļi un iespēju vienlīdzība

Melnkalne pakāpeniski saskaņo savus tiesību aktus ar Kopienas tiesību aktiem šādās jomās: darba apstākļi, īpaši drošība un veselības aizsardzība darbā, un iespēju vienlīdzība.

VII SADAĻA
TIESISKUMS, BRĪVĪBA UN DROŠĪBA

80. pants
Iestāžu un tiesiskuma nostiprināšana

Sadarbojoties tieslietu, brīvības un drošības jomā, Puses īpašu uzmanību pievērš tiesiskuma nostiprināšanai, iestāžu nostiprināšanai visos pārvaldes līmeņos kopumā un jo īpaši tiesību

aktu ieviešanas un tiesvedības jomā. Sadarbības īpašs mērķis ir tiesu neatkarības principa stiprināšana un to efektivitātes uzlabošana, uzlabojot policijas un citu tiesībaizsardzības iestāžu darbu, nodrošinot atbilstošas mācības un apkarojot korupciju un organizēto noziedzību.

81. pants
Personas datu aizsardzība

Ar šā nolīguma stāšanos spēkā Melnkalne saskaņo savus personas datu aizsardzības tiesību aktus ar Kopienas tiesību aktiem un citiem Eiropas un starptautiskajiem tiesību aktiem par privātās dzīves aizsardzību. Melnkalne izveido vienu vai vairākas neatkarīgas uzraudzības struktūras ar pietiekamiem finanšu resursiem un cilvēkresursiem, lai efektīvi uzraudzītu un garantētu valsts tiesību aktu ieviešanu personas datu aizsardzības jomā. Puses sadarbojas šā mērķa sasniegšanā.

82. pants
Vīzas, robežu pārvaldība, patvērums un migrācija

Puses sadarbojas vīzu, robežkontroles, patvēruma un migrācijas jomā un izstrādā sadarbības pamatu šajās jomās, tostarp reģionālā līmenī, attiecīgi ņemot vērā un pilnībā izmantojot citas esošās iniciatīvas šajā jomā.

Sadarbība iepriekš minētajās jomās pamatojas uz savstarpējām apspriedēm un Pušu ciešu koordināciju, un tajā ietver tehnisko un administratīvo palīdzību

- informācijas apmaiņā par tiesību aktiem un praksi;
- tiesību aktu izstrādei;
- iestāžu darba efektivitātes veicināšanai;
- personāla mācībām;
- ceļojuma dokumentu drošībai un viltotu dokumentu atklāšanai;
- robežu pārvaldībai.

Sadarbība īpaši koncentrējas uz šādiem aspektiem:

- patvēruma jomā – uz valsts tiesību aktu īstenošanu atbilstīgi 1951. gada Ženēvas konvencijas un 1967. gada Ņujorkas protokola standartiem, šādi nodrošinot neizraidīšanas principa ievērošanu, kā arī citas patvēruma meklētāju un bēgļu tiesības;
- legālās migrācijas jomā – uz noteikumiem par uzņemšanu un uzņemtās personas tiesībām un statusu. Attiecībā uz migrāciju puses vienojas par taisnīgu attieksmi pret citu valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi dzīvo to teritorijā, un par integrācijas politikas veicināšanu ar mērķi pielīdzināt viņu tiesības un pienākumus savu valstspiederīgo tiesībām un pienākumiem.

83. pants
Nelikumīgās imigrācijas novēršana un kontrole; atpakaļuzņemšana

Puses sadarbojas, lai novērstu un kontrolētu nelikumīgu imigrāciju. Šim nolūkam Melnkalne un dalībvalstis vienojas par to, ka uzņem atpakaļ savus valstspiederīgos, kas nelikumīgi atrodas otras Puses teritorijā, un Puses arī vienojas (lai noslēgtu) un pilnībā īstenotu atpakaļuzņemšanas nolīgumu, tostarp saistības par citu valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku atpakaļuzņemšanu.

Eiropas Savienības dalībvalstis un Melnkalne nodrošina saviem valstspiederīgajiem atbilstošus identitātes dokumentus un administratīvās iespējas, kas nepieciešamas šādam mērķim.

Konkrētas procedūras valstspiederīgo un trešu valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku atpakaļuzņemšanai ir noteiktas Eiropas Kopienas un Melnkalnes nolīgumā par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras valstī uzturas bez atļaujas.

Melnkalne piekrīt slēgt nolīgumus par atpakaļuzņemšanu ar valstīm, kas iesaistījušās Stabilizācijas un asociācijas procesā, un apņemas veikt visus vajadzīgos pasākumus šajā pantā minēto atpakaļuzņemšanas nolīgumu elastīgas un ātras īstenošanas nodrošināšanai.

Stabilizācijas un asociācijas padome nosaka citus kopīgus pasākumus, kādus varētu veikt, lai novērstu un kontrolētu nelikumīgo imigrāciju, tostarp cilvēku tirdzniecību un nelikumīgās migrācijas tīklus.

84. pants
Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un terorisma finansēšana

1. Puses sadarbosies, lai novērstu savu finanšu sistēmu izmantošanu kriminālās darbībās iegūtu līdzekļu legalizēšanai kopumā un jo īpaši narkotiku nodarījumos iegūtu līdzekļu legalizēšanai, kā arī terorisma finansēšanai.

2. Sadarbība šajā jomā var ietvert administratīvo un tehnisko palīdzību ar mērķi veicināt noteikumu īstenošanu un efektīvu darbību nelikumīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanas standartiem un mehānismiem, kas ir līdzvērtīgi Kopienā un citos starptautiskajos forumos, īpaši Finanšu darījumu darba grupā (*FATF*), šajā jomā pieņemtajiem standartiem un mehānismiem.

85. pants
Sadarbība narkotiku apkarošanas jomā

1. Atbilstoši to attiecīgajām pilnvarām un kompetencēm, Puses sadarbojas, lai nodrošinātu līdzsvarotu un integrētu pieeju narkotiku jautājumiem. Mērķis stratēģijām un darbībām narkotiku jomā ir samazināt narkotiku piegādi, to tirdzniecību un pieprasījumu, kā arī nodrošināt efektīvāku kontroli pār prekursoriem.

2. Puses vienojas par vajadzīgajām sadarbības metodēm šo mērķu sasniegšanai. Rīcība pamatojas uz vispārpieņemtajiem principiem atbilstīgi ES narkotiku apkarošanas stratēģijai.

86. pants
Organizētās noziedzības un citu nelikumīgu darbību novēršana un apkarošana

Puses sadarbojas, lai apkarotu un novērstu organizētas un citādas kriminālas un nelikumīgas darbības, piemēram,

– kontrabandu un cilvēku tirdzniecību;

– nelikumīgas darbības ekonomikā, sevišķi skaidras naudas un bezskaidras naudas norēķinu līdzekļu viltošanu, nelikumīgus darījumus ar tādiem produktiem kā, piemēram, rūpnieciskie atkritumi un radioaktīvie materiāli, un darījumus ar nelikumīgiem, viltotiem vai pirātiskiem ražojumiem;

– korupciju gan privātajā, gan valsts sektorā, īpaši saistībā ar nepārredzamu administratīvo praksi;

– krāpšanu nodokļu jomā;

– identitātes zādzību;

– nelikumīgu narkotiku un psihotropo vielu tirdzniecību;

– nelikumīgu ieroču tirdzniecību;

– dokumentu viltošanu;

– Preču, tostarp automobiļu, kontrabandu un nelikumīgu tirdzniecību;

– kibernoziegumus.

Attiecībā uz naudas viltošanu Melnkalne cieši sadarbojas ar Eiropas Kopienu, lai apkarotu banknošu un monētu viltošanu un lai novērstu un sodītu par jebkādu banknošu vai monētu viltošanu, kas var notikt tās teritorijā. Novēršanas jomā Melnkalne centīsies īstenot pasākumus, kas atbilst attiecīgajos Kopienas tiesību aktos paredzētajiem pasākumiem, un pievienosies starptautiskām konvencijām, kas saistītas ar šo tiesību jomu. Saistībā ar aizsardzību pret naudas viltošanu Melnkalne varētu saņemt Kopienas atbalstu apmaiņas, palīdzības un mācību jomā.

Tiek sekmēta reģionālā sadarbība un atbilstība starptautiski atzītiem standartiem organizētās noziedzības apkarošanas jomā.

87. pants
Cīņa pret terorismu

Saskaņā ar starptautiskajām konvencijām, kurās Puses ir dalībnieces, un to attiecīgajiem valsts tiesību aktiem un noteikumiem Puses vienojas sadarboties, lai novērstu un apturētu terora aktus un to finansēšanu:

– pilnībā īstenojot Drošības padomes 1373. rezolūciju un citas attiecīgās ANO rezolūcijas, starptautiskās konvencijas un dokumentus;

– apmainoties ar informāciju par teroristu grupām un to atbalsta tīkliem saskaņā ar starptautiskajiem un valsts tiesību aktiem;

– apmainoties ar pieredzi par terorisma apkarošanas līdzekļiem un metodēm, tehniskajiem aspektiem un apmācību, kā arī apmainoties ar pieredzi attiecībā uz terorisma novēršanu.

VIII SADAĻA
POLITIKAS JOMAS SADARBĪBAI

88. pants

1. Kopiena un Melnkalne izveido ciešu sadarbību, kuras mērķis ir atbalstīt Melnkalnes attīstību un izaugsmes iespējas. Šāda sadarbība stiprina esošās ekonomikas saites iespējami plašākā aspektā un ir abpusēji izdevīga Pusēm.

2. Politika un citi pasākumi tiek izstrādāti tā, lai panāktu ilgtspējīgu Melnkalnes ekonomikas un sociālo attīstību. Šai politikai jānodrošina ekoloģisku apsvērumu pilnīga iekļaušana jau no paša sākuma, kā arī saikne ar harmoniskas sociālās attīstības prasībām.

3. Politikas jomas sadarbībai iekļauj reģionālā sadarbības režīmā. Īpašu uzmanību pievērš pasākumiem, kas var sekmēt sadarbību starp Melnkalni un kaimiņvalstīm, tostarp ES dalībvalstīm, tādējādi veicinot stabilitāti reģionā. Stabilizācijas un asociācijas padome var noteikt prioritātes sadarbībai turpmāk norādītajās politikas jomās atbilstoši Eiropas partnerībai.

89. pants
Ekonomikas un tirdzniecības politika

Kopiena un Melnkalne veicina ekonomikas reformas norisi, sadarbojoties, lai uzlabotu izpratni par to ekonomikas pamatprincipiem, ekonomikas politikas noteikšanu un īstenošanu tirgus ekonomikā.

Šim nolūkam Kopiena un Melnkalne sadarbojas:

– informācijas apmaiņā par makroekonomikas rezultātiem un perspektīvām un par attīstības stratēģijām;

– kopīgi analizējot abpusēji nozīmīgus ekonomikas jautājumus, tostarp izstrādājot ekonomikas politikas koncepciju un instrumentus tās īstenošanai;

– plašākas sadarbības veicināšanā, lai paātrinātu zinātības pieplūdumu un piekļuvi jaunajām tehnoloģijām.

Melnkalne cenšas izveidot funkcionējošu tirgus ekonomiku un pakāpeniski saskaņot Melnkalnes politiku ar Ekonomikas un monetārās savienības politiku, kas ir orientēta uz stabilitāti. Pēc Melnkalnes iestāžu lūguma Kopiena var sniegt palīdzību, atbalstot Melnkalnes centienus šajā sakarā.

Sadarbības mērķis ir arī tiesiskuma stiprināšana uzņēmējdarbības jomā, izmantojot stabilu un nediskriminējošu tirdzniecības tiesisko pamatu.

Sadarbība šajā jomā ietver informācijas apmaiņu par Eiropas Ekonomikas un monetārās savienības principiem un darbību.

90. pants
Sadarbība statistikas jomā

Sadarbībā Puses galvenokārt pievērš uzmanību prioritātēm, kas saistītas ar Kopienas *acquis* statistikas jomā, tostarp ekonomikas, tirdzniecības, monetārā un finanšu jomā. Sadarbības īpašais mērķis būs tādas efektīvas un ilgtspējīgas statistikas sistēmas izveide, kas spēj sniegt ticamus, objektīvus un precīzus datus, kuri nepieciešami Melnkalnes pārejas un reformu procesa plānošanai un pārraudzībai. Sadarbībai arī jānodrošina tas, ka Melnkalnes statistikas birojs spēj labāk apmierināt patērētāju (gan valsts pārvaldes, gan privātā sektora) vajadzības. Statistikas sistēmai jāatbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas noteiktajiem statistikas pamatprincipiem, Eiropas Statistikas prakses kodeksam un Eiropas statistikas tiesību aktu noteikumiem, kā arī jāattīstās Kopienas *acquis* virzienā. Puses sadarbojas jo īpaši, lai nodrošinātu datu konfidencialitāti, lai progresīvi uzlabotu datu savākšanu un to nodošanu Eiropas Statistikas sistēmai un lai apmainītos ar informāciju par metodēm, zinātības nodošanu un apmācību.

91. pants
Banku darbība, apdrošināšana un citi finanšu pakalpojumi

Melnkalne un Kopiena sadarbībā pievērš uzmanību prioritātēm, kas saistītas ar Kopienas *acquis* banku darbības, apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu jomā. Pušu sadarbības mērķis ir atbilstošas sistēmas izveide un attīstība, lai Melnkalnē veicinātu banku darbību, apdrošināšanu un finanšu pakalpojumus, pamatojoties uz godīgas konkurences praksi un nodrošinot vajadzīgos atbilstošus apstākļus.

92. pants
Sadarbība iekšējās kontroles un ārējās revīzijas jomā

Puses sadarbībā uzmanību pievērš prioritātēm, kas saistītas ar Kopienas *acquis* valsts iekšējās finanšu kontroles (VIFK) un ārējās revīzijas jomā. Pušu sadarbības īpašais mērķis, izstrādājot un pieņemot attiecīgu regulējumu, ir pārredzamas, efektīvas un ekonomiskas VIFK, tostarp finanšu pārvaldības un kontroles, un funkcionāli neatkarīgas iekšējās revīzijas un neatkarīgu ārējās revīzijas sistēmu izveide Melnkalnē atbilstoši starptautiski pieņemtajiem standartiem un metodikai, kā arī ES paraugpraksei. Sadarbība attiecas arī Melnkalnes Augstākās revīzijas iestādes spēju palielināšanu. Lai varētu izpildīt koordinēšanas un saskaņošanas pienākumus, kas izriet no iepriekš minētajām prasībām, sadarbībai būtu jāattiecas arī uz centrālo saskaņošanas vienību izveidi un stiprināšanu finanšu pārvaldībai un kontrolei un iekšējai revīzijai.

93. pants
Ieguldījumu veicināšana un aizsardzība

Saskaņā ar to attiecīgo kompetenci Pušu sadarbības mērķis ieguldījumu veicināšanas un aizsardzības jomā ir nodrošināt labvēlīgus apstākļus iekšzemes un ārvalstu privātajiem ieguldījumiem, kas ir tik ļoti svarīgi Melnkalnes ekonomikas un rūpniecības atveseļošanai. Sadarbība jo īpaši paredz to, ka Melnkalne uzlabo tiesisko regulējumu, kas veicina un aizsargā ieguldījumus.

94. pants
Rūpnieciskā sadarbība

Sadarbības mērķis ir veicināt Melnkalnes rūpniecības un atsevišķu nozaru modernizāciju un pārstrukturēšanu. Tas attiecas arī uz rūpniecisko sadarbību starp uzņēmējiem ar mērķi stiprināt privāto sektoru, pamatojoties uz tādiem nosacījumiem, kas nodrošina vides aizsardzību.

Rūpnieciskās sadarbības iniciatīvas atspoguļo abu Pušu noteiktās prioritātes. Tajās tiek ņemti vērā rūpnieciskās attīstības reģionālie aspekti, nepieciešamības gadījumā sekmējot starptautiskās partnerattiecības. Iniciatīvām īpaši jāsekmē uzņēmumiem piemērotas sistēmas izveide, vadības un zinātības uzlabošana un jāatbalsta tirgus attīstība, pārredzamība un uzņēmējdarbības vide. Īpaša uzmanība jāvelta efektīvu eksporta veicināšanas pasākumu izveidei Melnkalnē.

Sadarbībā ņems vērā Kopienas *acquis* rūpnieciskās politikas jomā.

95. pants
Mazie un vidējie uzņēmumi

Pušu sadarbības mērķis ir privātā sektora mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) attīstīšana un stiprināšana, jaunu uzņēmumu izveide nozarēs, kas piedāvā iespējas izaugsmei un sadarbībai starp Kopienas MVU un Melnkalnes MVU.

Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* MVU jomā, kā arī ar Eiropas Mazo uzņēmumu hartā noteiktajām desmit pamatnostādnēm.

96. pants
Tūrisms

Pušu sadarbības mērķis tūrisma jomā galvenokārt ir informācijas plūsmas par tūrismu (izmantojot starptautiskus tīklus, datubāzes, utt.) stiprināšana; tādu infrastruktūru izveides veicināšana, kas stimulētu ieguldījumus tūrisma jomā, kā arī Melnkalnes dalība nozīmīgās Eiropas tūrisma organizācijās. Sadarbības mērķis būs arī kopīgu rīcību iespēju izpēte un sadarbības stiprināšana starp tūrisma uzņēmumiem, ekspertiem un valdībām un kompetentajām iestādēm tūrisma jomā, kā arī zinātības nodošana (mācībās, pieredzes apmaiņās, semināros). Sadarbībā pienācīgi ņem vērā Kopienas *acquis* šajā nozarē.

Sadarbību var iekļaut reģionālā sadarbības režīmā.

97. pants
Lauksaimniecība un agrorūpniecības nozare

Pušu sadarbība tiks attīstīta visās prioritārajās jomās, kas saistītas ar Kopienas *acquis* lauksaimniecības jomā, kā arī veterinārijas un fitosanitārajā jomā. Sadarbības īpašais mērķis ir Melnkalnes lauksaimniecības un agrorūpniecības nozares modernizēšana un pārstrukturēšana, jo īpaši lai panāktu atbilstību Kopienas sanitārajām prasībām, uzlabotu ūdens resursu apsaimniekošanu un lauku attīstību, attīstītu meža nozari Melnkalnē, kā arī atbalsts Melnkalnes tiesību aktu un prakses pakāpeniskai tuvināšanai Kopienas noteikumiem un standartiem.

98. pants
Zivsaimniecība

Puses izskata iespējas noteikt savstarpēji izdevīgas kopējas intereses jomas zivsaimniecības nozarē. Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes saistībā ar Kopienas *acquis* zivsaimniecības jomā, tostarp starptautisko saistību – starptautisko un reģionālo zivsaimniecības organizāciju noteikumu par zvejniecības resursu pārvaldību un saglabāšanu – ievērošanu.

99. pants
Muita

Puses izveido sadarbību šajā jomā, lai garantētu tirdzniecības jomā pieņemamo tiesību noteikumu atbilstību un panāktu Melnkalnes muitas sistēmu tuvināšanu Kopienas sistēmai, tādējādi palīdzot bruģēt ceļu liberalizācijas pasākumiem, kas plānoti Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā, un Melnkalnes muitas tiesību aktu pakāpeniskai tuvināšanai *acquis*.

Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* muitas jomā.

6. protokolā izstrādāti noteikumi par Pušu abpusējo administratīvo palīdzību muitas jomā.

100. pants
Nodokļi

Puses izveido sadarbību nodokļu jomā, kā arī veic pasākumus ar mērķi turpmāk reformēt Melnkalnes fiskālo sistēmu un pārstrukturēt nodokļu administrēšanu, lai nodrošinātu efektīvu nodokļu iekasēšanu un veicinātu cīņu pret fiskālo krāpšanu.

Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* nodokļu jomā un cīņu pret nelabvēlīgu nodokļu konkurenci. Kaitīgas konkurences nodokļu jomā novēršanai jānotiek, pamatojoties uz rīcības kodeksu par uzņēmējdarbības nodokļiem, kuru Padome apstiprināja 1997. gada 1. decembrī.

Sadarbība tiks arī vērsta uz pārredzamības uzlabošanu un korupcijas apkarošanu, ietverot informācijas apmaiņu ar Eiropas Savienības dalībvalstīm, lai sekmētu tādu pasākumu īstenošanu, ar kuriem novērš nodokļu krāpšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Melnkalne pabeidz arī divpusējo nolīgumu tīkla izveidi ar dalībvalstīm atbilstīgi ESAO nodokļu paraugkonvencijas par ienākumiem un kapitālu atjauninātai versijai, kā arī

pamatojoties uz ESAO Paraugnolīgumu par informācijas apmaiņu nodokļu jautājumos, ciktāl pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts tiem pievienojas.

101. pants
Sociālā sadarbība

Attiecībā uz nodarbinātību Puses jo īpaši sadarbojas, lai modernizētu darbā iekārtošanas un konsultāciju pakalpojumus, nodrošinot palīgpasākumus un veicinot vietējo attīstību, lai sniegtu ieguldījumu rūpniecības un darba tirgus pārstrukturēšanā. Sadarbība ietver arī tādus pasākumus kā pētījumus, ekspertu nosūtīšanu un informācijas un mācību darbības.

Puses sadarbojas, lai veicinātu Melnkalnes nodarbinātības politikas reformu ekonomikas reformas stiprināšanas un integrācijas kontekstā. Sadarbībā tiek atbalstīta arī Melnkalnes sociālās drošības sistēmas pielāgošana jaunajām ekonomiskajām un sociālajām prasībām, un tajā tiek pielāgoti Melnkalnes tiesību akti par darba apstākļiem un iespēju vienlīdzību sievietēm un vīriešiem, invalīdiem un cilvēkiem, kas pieder minoritāšu grupām, kā arī uzlabots darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības līmenis, par standartu ņemot Kopienā esošo aizsardzības līmeni. Melnkalne nodrošina Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) pamata konvenciju ievērošanu un stingru piemērošanu.

Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* šajā jomā.

102. pants
Izglītība un mācības

Puses sadarbojas, lai paaugstinātu vispārējās izglītības, arodizglītības un mācību līmeni Melnkalnē, kā arī jaunatnes politikas un jaunatnes nodarbinātības līmeni, tostarp neformālo izglītību. Augstākās izglītības sistēmu prioritāte ir Boloņas deklarācijas mērķu sasniegšana saskaņā ar starpvaldību līmenī uzsākto Boloņas procesu.

Puses tāpat sadarbojas arī, lai Melnkalnē nodrošinātu tādu piekļuvi izglītībai un mācībām visos līmeņos, kas nav diskriminējoša dzimuma, ādas krāsas, etniskās piederības vai reliģiskās pārliecības dēļ.

Attiecīgās Kopienas programmas un instrumenti sekmē izglītības un mācību struktūru un darbības uzlabošanu Melnkalnē.

Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* šajā jomā.

103. pants
Sadarbība kultūras jomā

Puses apņemas veicināt sadarbību kultūras jomā. Šī sadarbība palīdz arī palielināt savstarpēju sapratni un cieņu indivīdu, kopienu un tautu vidū. Puses arī apņemas sadarboties, lai veicinātu kultūras daudzveidību, sevišķi atbilstīgi UNESCO Konvencijai par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu.

104. pants
Sadarbība audiovizuālajā jomā

Puses sadarbojas, lai veicinātu audiovizuālās ražošanas nozares attīstību Eiropā un sekmētu kopdarbu kino un televīzijas jomā.

Sadarbība varētu ietvert arī programmas un iespējas žurnālistu un citu plašsaziņas līdzekļu profesionāļu mācībām, kā arī tehnisko palīdzību valsts un privātajiem plašsaziņas līdzekļiem, lai stiprinātu to neatkarību, profesionalitāti un saites ar Eiropas plašsaziņas līdzekļiem.

Melnkalne saskaņo savu politiku pārrobežu apraides saturisko aspektu reglamentēšanas jomā ar Kopienas politiku un savus tiesību aktus – ar ES *acquis*. Melnkalne īpašu uzmanību pievērš jautājumiem, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesību iegūšanu programmām, kuras pārraida ar satelīta, cietzemes frekvenču vai kabeļa palīdzību.

105. pants
Informācijas sabiedrība

Sadarbība tiks attīstīta visās jomās, kas saistītas ar Kopienas *acquis* attiecībā uz informācijas sabiedrību. Tajā galvenokārt atbalstīs Melnkalnes politikas un tiesību aktu pakāpenisku pielāgošanu Kopienas politikai un tiesību aktiem šajā jomā.

Puses sadarbosies arī ar mērķi turpmāk attīstīt informācijas sabiedrību Melnkalnē. Vispārējie mērķi būs visas sabiedrības sagatavošana digitālajam gadsimtam, ieguldījumu piesaiste un tīklu un pakalpojumu sadarbspējas nodrošināšana.

106. pants
Elektronisko sakaru tīkli un pakalpojumi

Sadarbībā galvenā uzmanība tiek pievērsta prioritātēm, kas saistītas ar Kopienas *acquis* šajā jomā.

Puses sevišķi stiprina sadarbību elektronisko sakaru tīklu un elektronisku sakaru pakalpojumu jomā, lai Melnkalne 3 gadu laikā pēc šā nolīguma stāšanās spēkā varētu pieņemt Kopienas *acquis* šajā nozarē.

107. pants
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi

Kopiena un Melnkalne veic vajadzīgos pasākumus, lai veicinātu savstarpēju informācijas apmaiņu. Prioritāras ir tādas programmas, kuru mērķis ir sniegt plašai sabiedrībai pamatinformāciju par Kopienu, kā arī specifiskāku informāciju Melnkalnes profesionālajām aprindām.

108. pants
Transports

Puses sadarbībā pievērš uzmanību prioritātēm, kas saistītas ar Kopienas *acquis* transporta jomā.

Sadarbības īpašs mērķis būs Melnkalnes transporta veidu pārstrukturēšana un modernizācija, uzlabojot pasažieru brīvu kustību un preču brīvu apriti, sekmējot pieeju transporta tirgum un iekārtām, tostarp ostu un lidostu pieejamību. Turklāt, sadarbība var atbalstīt multimodālo infrastruktūru attīstību saistībā ar galvenajiem Eiropas komunikāciju tīkliem, galvenokārt, lai sekmētu reģionālo saišu attīstību Dienvidaustrumeiropā atbilstīgi Saprašanās memorandam par galvenā reģionālā transporta tīkla attīstību. Sadarbības mērķis būtu sasniegt tādus darbības standartus, kas ir līdzvērtīgi Kopienas standartiem, kā arī attīstīt Melnkalnē tādu transporta sistēmu, kas ir savietojama ar Kopienas sistēmu un ir tai pielāgota, kā arī uzlabot vides aizsardzību transporta jomā.

109. pants
Enerģētika

Sadarbībā uzmanība tiek pievērsta prioritātēm, kas saistītas ar Kopienas *acquis* enerģētikas jomā. Tā tiks balstīta uz Enerģētikas kopienas līgumu un tiks attīstīta ar mērķi pakāpeniski iekļaut Melnkalni Eiropas enerģētikas tirgos. Sadarbība jo īpaši ietver šādus aspektus:

– enerģētikas politikas formulēšana un plānošana, tostarp infrastruktūras modernizēšana, piedāvājuma uzlabošana un dažādošana, piekļuves enerģētikas tirgum uzlabošana, tostarp tranzīta atvieglošana, reģionāla nozīmīguma elektroenerģijas pārrobežu savienojumu ar kaimiņvalstīm pārvade, sadale un atjaunošana;

– energotaupības, energoefektivitātes, atjaunojamās enerģijas un enerģētikas ražošanas un patēriņa ietekmes uz vidi izpētes veicināšana;

– pamatnosacījumu noteikšana enerģētikas uzņēmumu pārstrukturēšanai un sadarbībai starp uzņēmumiem šajā nozarē.

110. pants
Kodoldrošība

Puses sadarbojas kodoldrošības un drošības pasākumu jomā. Sadarbība ietver šādus aspektus:

– uzlabot Pušu tiesību aktus attiecībā uz aizsardzību pret radiāciju, kodoldrošību un kodolmateriālu uzskaiti un kontroli, kā arī stiprināt uzraudzības iestādes un to resursus;

– veicināt nolīgumus starp dalībvalstīm vai Euratom un Melnkalni par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu un informācijas apmaiņu un gatavību ārkārtas situācijām, un par vispārējiem ar kodoldrošību saistītiem jautājumiem, ja tas vajadzīgs;

– trešās Puses atbildības sistēma kodolnegadījumos.

111. pants
Vide

Puses veido un stiprina sadarbību, lai izpildītu ļoti svarīgu uzdevumu – apkarotu turpmāku vides degradāciju un sāktu vides situācijas uzlabošanu, kas vērsta uz ilgtspējīgu attīstību.

Puses jo īpaši uzsāks sadarbību, kuras mērķis būs stiprināt administratīvās struktūras un procedūras, kas nodrošinātu ar vidi saistītu jautājumu stratēģisko plānošanu un koordinēšanu starp attiecīgajiem dalībniekiem, un galveno uzmanību pievērsīs Melnkalnes tiesību aktu saskaņošanai ar Kopienas *acquis*. Galvenā uzmanība šajā sadarbībā varētu arī tikt veltīta stratēģiju izstrādei, lai ievērojami mazinātu gaisa un ūdens piesārņojumu vietējā, reģionālā un pārrobežu līmenī, lai izveidotu efektīvu, videi nekaitīgu, ilgtspējīgu un atjaunojamu enerģijas ražošanas un patēriņa sistēmu un lai novērtētu ietekmi uz vidi un veiktu stratēģisko vides novērtējumu. Īpaša uzmanība tiks pievērsta Kioto protokola ratificēšanai un īstenošanai.

112. pants
Sadarbība pētniecības un tehnoloģiju attīstības jomā

Puses sekmē sadarbību civilās zinātniskās pētniecības un tehnoloģiju attīstības (PTA) jomā, pamatojoties uz savstarpēju izdevīgumu un, ņemot vērā resursu pieejamību, pieejamību to attiecīgajām programmām, ievērojot atbilstošu intelektuālā, rūpnieciskā un komerciālā īpašuma tiesību efektīvas aizsardzības līmeni.

Sadarbībā pienācīgi ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* pētniecības un tehnoloģiju attīstības jomā.

113. pants
Reģionālā un vietējā attīstība

Puses tiecas stiprināt sadarbību reģionālās un vietējās attīstības jomā ar mērķi sekmēt ekonomikas attīstību un samazināt atšķirības starp reģioniem. Īpašu uzmanību pievērš pārrobežu, starptautiskajai un starpreģionālajai sadarbībai.

Sadarbībā ņem vērā prioritātes, kas saistītas ar Kopienas *acquis* reģionālās attīstības jomā.

114. pants
Valsts pārvalde

Sadarbības mērķis ir Melnkalnē nodrošināt efektīvas un atbildīgas valsts pārvaldes veidošanos, jo īpaši, lai atbalstītu tiesiskuma īstenošanu, valsts iestāžu pareizu darbību visas Melnkalnes sabiedrības labā un ES un Melnkalnes attiecību netraucētu attīstību.

Sadarbība šajā jomā galvenokārt pievēršas iestāžu veidošanai, tostarp pārredzamu un objektīvu darbā pieņemšanas procedūru attīstīšanai un īstenošanai, cilvēkresursu vadībai un karjeras attīstībai civildienestā, turpmākām mācībām, ētikas normu sekmēšanai valsts pārvaldē. Sadarbība attiecas gan uz valsts pārvaldi, gan uz vietējā līmeņa pārvaldi.

IX SADAĻA
FINANŠU SADARBĪBA

115. pants

Šā nolīguma mērķu sasniegšanai un saskaņā ar 5., 116. un 118. pantu Melnkalne var saņemt finansiālu palīdzību no Kopienas subsīdiju un aizdevumu veidā, tostarp Eiropas Investīciju bankas aizdevumus. Nosacījums Kopienas atbalstu piešķiršanai ir tālāks progress Kopenhāgenas kritēriju izpildē un jo īpaši progress Eiropas partnerības īpašo prioritāšu ievērošanā. Vērā tiks ņemti arī rezultāti gada pārskatos par Stabilizācijas un asociācijas procesā iesaistītajām valstīm, jo īpaši attiecībā uz saņēmēja apņemšanos veikt demokrātiskas, ekonomiskas un institucionālas reformas, kā arī citos Padomes secinājumos, kas jo īpaši saistīti ar pielāgošanās programmas ievērošanu. Palīdzība Melnkalnei tiek virzīta atbilstīgi novērotajām vajadzībām, izraudzītajām prioritātēm, spējai izmantot un atmaksāt, kā arī pasākumiem ekonomikas reformai un pārstrukturēšanai.

116. pants

Finansiālai palīdzībai subsīdiju veidā atbilst darbības, kuras paredzētas attiecīgā Padomes regulā, daudzgadīgā indikatīvā programmā, un pamatojoties uz ikgadējām rīcības programmām, ko Kopiena izveido pēc apspriešanās ar Melnkalni.

Finansiāla palīdzība var aptvert visas sadarbības nozares, īpašu uzmanību pievēršot tiesiskumam, brīvībai un drošībai, tiesību aktu tuvināšanai, ekonomikas attīstībai un vides aizsardzībai.

117. pants

Pēc Melnkalnes lūguma vai īpašas nepieciešamības gadījumā Kopiena sadarbībā ar starptautiskajām finanšu institūcijām varētu izskatīt iespēju piešķirt ārkārtas makrofinansiālu palīdzību, kas atkarīga no konkrētiem nosacījumiem un no visu finanšu resursu pieejamības. Šāda palīdzība tiktu piešķirta, pamatojoties uz nosacījumu izpildi, kas jānosaka programmā, par kuru Melnkalne vienojas ar Starptautisko Valūtas fondu.

118. pants

Lai panāktu pieejamo resursu optimālu izmantošanu, Puses nodrošina, ka Kopienas iemaksas tiek cieši saskaņotas ar iemaksām no citiem avotiem, piemēram, dalībvalstīm, citām valstīm un starptautiskajām finanšu institūcijām.

Šim nolūkam Puses regulāri apmainās ar informāciju par visiem palīdzības avotiem.

X SADAĻA
INSTITUCIONĀLI, VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

119. pants

Ar šo tiek izveidota Stabilizācijas un asociācijas padome, kas pārrauga šā nolīguma piemērošanu un īstenošanu. Tā pienācīgā līmenī tiekas regulāri un kad apstākļi to pieprasa. Tā izskata visus svarīgos jautājumus saistībā ar šo nolīgumu un jebkādus citus divpusējus vai starptautiskus savstarpējas intereses jautājumus.

120. pants

1. Stabilizācijas un asociācijas padomi veido Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Kopienu Komisijas locekļi, no vienas puses, un Melnkalnes valdības locekļi, no otras puses.

2. Stabilizācijas un asociācijas padome pieņem savu reglamentu.

3. Stabilizācijas un asociācijas padomes locekļus var pārstāvēt saskaņā ar noteikumiem, kas jāizstrādā reglamentā.

4. Stabilizācijas un asociācijas padomi pa kārtai vada Eiropas Kopienas un Melnkalne pārstāvis saskaņā ar noteikumiem, kas jāizstrādā reglamentā.

5. Jautājumos, kuri uz to attiecas, Eiropas Investīciju banka piedalās Stabilizācijas un asociācijas padomes darbā novērotāja statusā.

121. pants

Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, Stabilizācijas un asociācijas padome ir pilnvarota pieņemt lēmumus šā nolīguma darbības jomā un tur paredzētajos gadījumos. Pieņemtie lēmumi ir Pusēm saistoši, un tās veic pasākumus, lai tos izpildītu. Stabilizācijas un asociācijas padome arī var izstrādāt attiecīgus ieteikumus. Tā savus lēmumus un ieteikumus izstrādā pēc Pušu savstarpējas vienošanās.

122. pants

1. Stabilizācijas un asociācijas padomei tās darbā palīdz Stabilizācijas un asociācijas komiteja, kurā ietilpst Eiropas Savienības Padomes pārstāvji un Eiropas Kopienu Komisijas pārstāvji, no vienas puses, un Melnkalnes valdības pārstāvji, no otras puses.

2. Stabilizācijas un asociācijas padome savā reglamentā nosaka Stabilizācijas un asociācijas komitejas pienākumus, kas ietver Stabilizācijas un asociācijas padomes sanāksmju sagatavošanu, kā arī nosaka to, kā minētā komiteja darbojas.

3. Stabilizācijas un asociācijas padome var deleģēt Stabilizācijas un asociācijas komitejai jebkādas savas pilnvaras. Tādā gadījumā Stabilizācijas un asociācijas komiteja pieņem lēmumus saskaņā ar 121. pantā izstrādātajiem nosacījumiem.

123. pants

Stabilizācijas un asociācijas komiteja var veidot apakškomitejas. Stabilizācijas un asociācijas komiteja šā nolīguma pienācīgai īstenošanai vajadzīgās apakškomitejas izveido līdz pirmā gada beigām, kopš stājies spēkā nolīgums.

Tiks izveidota apakškomiteja migrācijas jautājumiem.

124. pants

Stabilizācijas un asociācijas padome var nolemt izveidot citas īpašas komitejas vai struktūras, kas tai var palīdzēt veikt tās pienākumus. Stabilizācijas un asociācijas padome savā reglamentā nosaka šādu komiteju vai struktūru sastāvu un pienākumus un to, kā tās darbojas.

125. pants

Ar šo tiek izveidota Stabilizācijas un asociācijas parlamentārā komiteja. Tā ir Melnkalnes parlamenta deputātu un Eiropas Parlamenta deputātu forums, kur tikties un apmainīties viedokļiem. Tā pati nosaka savu sanāksmju biežumu.

Stabilizācijas un asociācijas parlamentāro komiteju veido Eiropas Parlamenta locekļi, no vienas puses, un Melnkalnes parlamenta locekļi, no otras puses.

Stabilizācijas un asociācijas parlamentārā komiteja pieņem savu reglamentu.

Stabilizācijas un asociācijas parlamentāro komiteju pa kārtai vada Eiropas Parlamenta loceklis, no vienas puses, un Melnkalnes parlamenta loceklis, no otras puses, saskaņā ar noteikumiem, kas jāizstrādā tās reglamentā.

126. pants

Puses šā nolīguma darbības jomā apņemas nodrošināt, lai otras Puses fiziskajām un juridiskajām personām bez diskriminācijas salīdzinājumā ar saviem valstspiederīgajiem būtu pieeja Pušu kompetentajām tiesām un administratīvajām iestādēm, lai aizstāvētu savas individuālās tiesības un īpašumtiesības.

127. pants

Nekas šajā nolīgumā neliedz Pusei veikt jebkādus pasākumus,

a) ko tā uzskata par vajadzīgiem, lai nepieļautu informācijas izpaušanu pretrunā ar tās drošības interesēm;

b) kas attiecas uz ieroču, munīcijas vai kara materiālu ražošanu vai tirdzniecību vai uz aizsardzības nolūkiem vajadzīgu pētniecību, attīstību vai ražošanu, ja šie pasākumi nepasliktina konkurences apstākļus attiecībā uz ražojumiem, kas nav domāti īpašiem militāriem nolūkiem;

c) ko tā uzskata par būtiski svarīgiem pašas drošībai nopietnu iekšējo traucējumu gadījumā, kas skar likuma ievērošanu un kārtības uzturēšanu kara laikā vai nopietna starptautiska saspīlējuma gadījumā ar kara draudiem, vai lai pildītu pienākumus, ko tā ir uzņēmusies veikt, lai saglabātu mieru un starptautisko drošību.

128. pants

1. Jomas, uz ko attiecas šis nolīgums, neskarot nekādus tā īpašos noteikumus:

   – pasākumos, ko Melnkalne piemēro attiecībā uz Kopienu, nedrīkst būt nekādas diskriminācijas starp dalībvalstīm, to valstspiederīgajiem, uzņēmumiem vai firmām;

   – pasākumos, ko Kopiena piemēro attiecībā uz Melnkalni, nedrīkst būt nekādas diskriminācijas starp Melnkalnes valstspiederīgajiem, kā arī starp Melnkalnes uzņēmumiem vai firmām.

2. Šā panta 1. punkta noteikumi neierobežo Pušu tiesības piemērot attiecīgas nodokļu tiesību aktu normas dažādiem nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu pastāvīgās dzīvesvietas dēļ.

129. pants

1. Puses veic visus vajadzīgos vispārējos vai īpašos pasākumus, lai izpildītu savas šajā nolīgumā paredzētās saistības. Tās cenšas panākt, lai tiktu sasniegti šā nolīguma mērķi.

2. Puses vienojas pēc kādas Puses lūguma pa attiecīgiem kanāliem nekavējoties apspriesties par visiem jautājumiem, kas attiecas uz šā nolīguma interpretāciju vai piemērošanu, un citiem Pušu attiecību aspektiem.

3. Puses var iesniegt Stabilizācijas un asociācijas padomē strīdus attiecībā uz šā nolīguma piemērošanu vai interpretāciju. Šajā gadījumā piemēro 130. pantu un atkarībā no gadījuma - 7. protokolu.

   Stabilizācijas un asociācijas padome var atrisināt strīdu ar saistošu lēmumu.

4. Ja kāda Puse uzskata, ka otra Puse nav izpildījusi savas saistības atbilstīgi šim nolīgumam, tā var veikt piemērotus pasākumus. Pirms tam, izņemot īpašas steidzamības gadījumus, tā sniedz Stabilizācijas un asociācijas padomei visu attiecīgo informāciju, kas vajadzīga vispusīgai situācijas izpētei, lai rastu abām Pusēm pieņemamu risinājumu.

   Izvēloties veicamos pasākumus, priekšroku dod tādiem, kas vismazāk traucē šā nolīguma darbību. Par šiem pasākumiem nekavējoties ziņo Stabilizācijas un asociācijas padomei, un par tiem, ja otra Puse to pieprasa, notiek apspriešanās Stabilizācijas un asociācijas padomē, Stabilizācijas un asociācijas komitejā vai citā vienībā, kas izveidota, pamatojoties uz 123. vai 124. pantu.

5. 2., 3. un 4. punkta noteikumu piemērošana nekādā veidā neskar 32., 40., 41., 42. un 46. panta un 3. protokola noteikumus (Jēdziena „noteiktas izcelsmes izstrādājumi" definīcija un administratīvās sadarbības metodes).

130. pants

1. Ja starp Pusēm rodas strīds par šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu, jebkura Puse nosūta otrai Pusei un Stabilizācijas un asociācijas padomei oficiālu pieprasījumu atrisināt konkrēto strīdu.

   Ja kāda Puse uzskata , ka otra Puse, veicot kādus pasākumus vai nerīkojoties vispār, pārkāpj savas saistības saskaņā ar šo nolīgumu, oficiāls pieprasījums atrisināt konkrēto strīdu ir pamatojums šim atzinumam un norāda, ka, atkarībā no gadījuma, Puse var pieņemt 129. panta 4. punkta paredzētos pasākumus.

2. Puses mēģina atrisināt strīdu, sākot labas gribas apspriedes ar Stabilizācijas un asociācijas padomi vai citām struktūrām, kā tas paredzēts 3. punktā, lai sasniegtu savstarpēji pieņemamu risinājumu, cik drīz vien iespējams.

3. Puses iesniedz Stabilizācijas un asociācijas padomei visu būtisko informāciju, kas vajadzīga situācijas padziļinātai izskatīšanai.

   Kamēr strīds nav atrisināts, tas tiks apspriests katrā Stabilizācijas un asociācijas padomes sanāksmē, izņemot gadījumu, ja ir uzsākta 7. protokolā paredzētā šķīrējtiesas procedūra. Strīdu uzskata par atrisinātu, tiklīdz Stabilizācijas un asociācijas padome ir pieņēmusi saistošu lēmumu šajā jautājumā, kā tas paredzēts 129. panta 3. punktā, vai ja tā paziņojusi, ka strīds vairs nepastāv.

   Apspriešanās par strīdu var notikt jebkurā Stabilizācijas un asociācijas komitejas vai kādas citas attiecīgas komitejas vai struktūrvienības, kas izveidota pamatojoties uz 123. vai 124. pantu, sanāksmē saskaņā ar Pušu vienošanos, vai ja to pieprasa kāda no Pusēm. Apspriešanās var notikt arī rakstveidā.

   Apspriešanās laikā visa izpaustā informācija paliek konfidenciāla.

4. Attiecībā uz jautājumiem, uz kuriem attiecas 7. protokola piemērošanas joma, Puses var prasīt, lai strīds tiktu atrisināts, izmantojot šķīrējtiesas procedūru atbilstīgi minētajam protokolam, ja Pusēm nav izdevies atrisināt strīdu divu mēnešu laikā no strīda atrisināšanas procedūras uzsākšanas saskaņā ar 1. punktu.

131. pants

Kamēr atbilstīgi šim nolīgumam nav panāktas līdzvērtīgas tiesības fiziskām personām un uzņēmējiem, šis nolīgums neskar tiesības, kas tiem nodrošinātas esošos nolīgumos, kuri ir saistoši vienai vai vairākām dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnei, no otras puses.

132. pants

8. protokolā ir noteikti galvenie principi Melnkalnes dalībai Kopienas programmās.

Šā nolīguma neatņemama sastāvdaļa ir tā 1., 2., 3., 4., 5., 6. un 7. protokols un I līdz VII pielikums.

133. pants

Šis nolīgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku.

Jebkura Puse šo nolīgumu var denonsēt, par to paziņojot otrai Pusei. Šis nolīgums beidz darboties pēc sešiem mēnešiem pēc šāda paziņojuma dienas.

Jebkura Puse šo nolīgumu var nekavējoties apturēt, ja otra Puse neievēro kādu no šā nolīguma būtiskajiem elementiem.

134. pants

Šajā nolīgumā „Puses" ir Kopiena vai tās dalībvalstis, vai Kopiena un tās dalībvalstis saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām, no vienas puses, un Melnkalnes Republika, no otras puses.

135. pants

Šis nolīgums attiecas, no vienas puses, uz teritorijām, kurās piemēro Eiropas Kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumus, un atbilstoši šo līgumu nosacījumiem, un, no otras puses, uz Melnkalnes teritoriju.

136. pants

Šā nolīguma depozitārijs ir Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs.

137. pants

Šis nolīgums ir sastādīts divos eksemplāros abu Pušu oficiālajās valodās, un šie teksti ir vienlīdz autentiski.

138. pants

Puses apstiprina šo nolīgumu saskaņā ar to attiecīgajām procedūrām.

Šis nolīgums stājas spēkā pirmajā dienā otrajā mēnesī pēc tā mēneša, kad Puses viena otrai paziņo par šā panta pirmajā daļā minēto procedūru pabeigšanu.

139. pants
Pagaidu nolīgums

Ja laikā, kamēr vēl nav pabeigtas procedūras, lai šis nolīgums stātos spēkā, dažu šā nolīguma daļu noteikumi, īpaši par preču brīvu apriti, kā arī attiecīgie noteikumi par transportu, stājas spēkā ar pagaidu nolīgumiem starp Kopienu un Melnkalni, Puses vienojas par to, ka šādos apstākļos šā nolīguma IV sadaļas un 73., 74. un 75. panta, 1., 2., 3., 5., 6. un 7. protokola un 4. protokola attiecīgo noteikumu nolūkos „nolīguma spēkā stāšanās datums" ir datums, kad stājas spēkā attiecīgais pagaidu nolīgums saistībā ar minētajos noteikumos izklāstītajiem pienākumiem.